

HỢP PHẦN SINH KẾ

Hướng dẫn

Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

Thư viện dữ liệu của tổ chức WHO

Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng: Cẩm nang hướng dẫn Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

1. Phục hồi chức năng. 2. Người khuyết tật. 3. Các dịch vụ sức khỏe cộng đồng. 4. Chính sách y tế. 5. Quyền con người. 6. Công bằng xã hội. 7. Sự tham gia của khách hàng. 8. Hướng dẫn.
I. Tổ chức Y tế thế giới. II. Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hiệp quốc. III. Tổ chức Lao động Quốc tế. IV. Tổ chức vì sự phát triển người khuyết tật Quốc tế.

ISBN 978 92 4 354805 0

(THƯ VIỆN Y KHOA QUỐC GIA HOA KỲ / MÃ TRA CỨU:WB 320)

Xuất bản bởi Tổ chức Y tế Thế giới vào năm 2010 với tựa đề: “Community-based rehabilitation: CBR guidelines”

Bản quyền © Tổ chức Y tế Thế giới 2010

WHO bảo lưu mọi quyền. Các ấn phẩm của Tổ chức Y tế Thế giới có thể được mua tại cơ quan báo chí WHO, Tổ chức Y tế Thế giới, số 20 Đại lộ Appia, 1211 Giơ-ne-vơ 27, Thụy Sĩ (điện thoại: +41 22 791 3264; fax: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int). Các yêu cầu về xin phép tái bản hoặc dịch thuật các ấn phẩm của WHO – bất kể với mục đích kinh doanh hay phân phối phi thương mại – phải được phép của cơ quan báo chí WHO, tại địa chỉ nêu trên (fax: +41 22 791 4806; e-mail: permissions@who.int).

Các chức danh được sử dụng và việc trình bày các tư liệu trong ấn phẩm này không ám chỉ bất kỳ quan điểm nào của Tổ chức Y tế Thế giới liên quan tới tình trạng pháp lý của bất kỳ quốc gia, lãnh thổ, thành phố hay khu vực hoặc các nhà chức trách ở đó, hay liên quan tới giới hạn về ranh giới hay biên giới. Các đường chấm trên các bản đồ đại diện cho các đường biên giới tương đối mà có thể chưa có sự nhất trí hoàn toàn.

Việc đề cập các công ty cụ thể hoặc các sản phẩm của các nhà sản xuất cụ thể không ám chỉ rằng họ được khuyến khích hay khuyến nghị bởi Tổ chức Y tế Thế giới hơn là các công ty hay sản phẩm khác cùng loại không được nhắc tới. Ngoại trừ do sai sót và thiếu sót, tên của các sản phẩm đã có quyền sở hữu được phân biệt bằng các chữ cái đầu viết hoa.

Tổ chức Y tế Thế giới đã rất thận trọng trong việc xác minh các thông tin có trong ấn phẩm này. Tuy nhiên, tài liệu xuất bản này không được đảm bảo dưới bất kỳ hình thức nào kể cả khi được thể hiện rõ hay ngụ ý. Độc giả chịu trách nhiệm về việc diễn giải và sử dụng tài liệu này. Tổ chức Y tế Thế giới sẽ không chịu trách nhiệm về các thiệt hại do sử dụng tài liệu này.

Cục Bảo trợ Xã hội, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Việt Nam đã được Giám đốc của Tổ chức Y tế Thế giới trao quyền dịch thuật và xuất bản một ấn phẩm tiếng Việt và sẽ chịu trách nhiệm chính đối với bản Tiếng Việt này.

Thiết kế và trình bày bởi Inis Communication – www.iniscommunication.com

In tại Việt Nam

Hướng dẫn
Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

HỢP PHẦN SINH KẾ

Mục lục

Lời nói đầu	1
Phát triển kỹ năng	11
Việc làm tự thân (tự làm chủ)	23
Việc làm hưởng lương	37
Dịch vụ tài chính	47
An sinh xã hội	57

Lời nói đầu

Lời nói đầu

Người khuyết tật ở các nước thu nhập thấp không những bị ảnh hưởng bởi các yếu tố gây nên nghèo đói giống nhau, mà còn phải đối mặt với những bất lợi phát sinh. Trẻ em khuyết tật phải đối mặt với rào cản về giáo dục, thanh niên khuyết tật phải đối mặt với rào cản về đào tạo, người lớn khuyết tật phải đối mặt với rào cản về việc làm bền vững. Tai hại nhất đó là các gia đình và cộng đồng nghĩ rằng người khuyết tật không có khả năng học tập các kỹ năng và làm việc.

Việc làm là phương tiện giúp một cá nhân có thể thoát khỏi đói nghèo và đảm bảo những nhu cầu thiết yếu của cuộc sống. Quyền được làm việc của người khuyết tật được nêu ra trong các văn kiện quốc tế như Công ước về Chống phân biệt đối xử (Việc làm và Nghề nghiệp), được thông qua bởi Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) năm 1958 (Số 111) (1), Công ước về Phục hồi chức năng nghề và việc làm của ILO (cho người khuyết tật), năm 1983 (Số 159) (2) và Công ước Liên Hiệp Quốc về Quyền của Người khuyết tật (3). Tuy nhiên, quyền được làm việc thường không được tôn trọng và người khuyết tật gặp phải nhiều rào cản trong việc cố gắng tìm kiếm và giữ được việc làm.

Bằng cách khuyến khích và hỗ trợ cho công việc của nam giới và phụ nữ bị khuyết tật, các chương trình Phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng (PHCNDVCD) có thể giúp các cá nhân và gia đình của họ đảm bảo những nhu cầu thiết yếu của cuộc sống và cải thiện tình hình kinh tế và xã hội. Xem xét những nhu cầu và quan điểm của người khuyết tật và xây dựng các nội dung để lồng ghép vấn đề người khuyết tật vào các chương trình giảm nghèo quốc gia và các chương trình phát triển khác sẽ giúp tạo các cơ hội học tập, tích lũy các kỹ năng và việc làm cho người khuyết tật và gia đình họ, giúp họ thoát khỏi đói nghèo. Tiếp cận các cơ hội sinh kế là một trong những yếu tố quan trọng trong việc xóa đói giảm nghèo.

Sinh kế là một phần của PHCNDVCD bởi vì “Đó là điều cần thiết để đảm bảo rằng cả thanh thiếu niên và người lớn bị khuyết tật được tiếp cận với đào tạo và các cơ hội việc làm ở cấp cộng đồng” (4). Việc học tập kiến thức và kỹ năng bắt đầu trong gia đình khi tuổi còn nhỏ - trẻ em quan sát và học cách làm mọi thứ từ cha mẹ và các thành viên khác trong gia đình. Trẻ em khuyết tật cũng cần được khuyến khích để tìm hiểu, tham gia và đóng góp một phần trong gia đình. Tương tự như vậy, các thành viên bị khuyết tật trong gia đình ở độ tuổi lao động cần được hỗ trợ và khuyến khích phát triển các kỹ năng và bắt đầu hoặc trở lại làm việc. Một chương trình PHCNDVCD mà không đề cập đến sự phát triển các kỹ năng và nhu cầu sinh kế của thanh thiếu niên và người lớn khuyết tật sống trong một cộng đồng sẽ không đầy đủ và làm hạn chế tính bền vững của những nỗ lực khác.

Hợp phần Sinh kế, cũng như các hợp phần khác của PHCNDVCD, có mối liên hệ rất chặt chẽ với các hợp phần khác. Cần phải có những mối liên kết giữa các nỗ lực để thúc đẩy và tạo ra điều kiện sinh kế trong chương trình PHCNDVCD và những nỗ lực để tăng cường sự tiếp cận với chăm sóc sức khỏe, các dịch vụ giáo dục và các cơ hội xã hội. Một

cá nhân khuyết tật cần phải khỏe mạnh và có thể cần một thiết bị trợ giúp để làm việc. Trẻ em và thanh thiếu niên, những người được tiếp cận với giáo dục tiểu học và trung học, cũng như các cơ hội đào tạo kỹ năng sẽ có cơ hội việc làm trong tương lai lớn hơn rất nhiều. Tương tự như vậy, một người khuyết tật làm việc tức là đã được tăng cường quyền năng và có thể đáp ứng tốt hơn những nhu cầu của cuộc sống, duy trì một gia đình và tham gia tích cực trong đời sống xã hội, văn hóa và chính trị trong cộng đồng.

HỘP 1

Uganda

David động viên cuộc sống của nhiều người

David Luyombo bị mắc chứng bại liệt khi còn là một đứa trẻ. Anh bị cha mình chối bỏ vì bị khuyết tật, nhưng mẹ anh đã quyết tâm cho anh tới trường. Sau khi tốt nghiệp tiểu học, David đã theo học một trường trung học nội trú ở Kampala, thủ đô Uganda, sau đó anh đã theo học một trường cao đẳng gia sư và đã nhận được bằng tú tài chuyên ngành kế toán và thư ký.

David có động lực mạnh mẽ trong việc tham gia công tác vì sự phát triển của người khuyết tật ở vùng quê nông thôn của mình ở Masaka và thấy rằng nếu làm nhân viên kế toán ở Kampala thì anh sẽ không đạt được mục tiêu đó. Vì vậy, anh đã theo học một khóa học đào tạo từ xa của Đại học Makerere để trở thành một chuyên gia thú y, với sự tài trợ của một tổ chức phi chính phủ địa phương (NGO).

Hoàn thành khóa học, David đã trở thành một chuyên gia thú y tự làm chủ ở Masaka và bắt đầu huy động người khuyết tật. Anh lăn xe quanh khu vực nông thôn quê anh để tìm kiếm các gia đình có người khuyết tật. Anh tập trung vào các gia đình, chứ không chỉ đơn thuần để ý đến các cá nhân, bởi vì huy động sự tham gia của cả gia đình có thể giúp các thành viên của gia đình coi người khuyết tật như một tài sản, không phải là một món nợ.

David bắt đầu nuôi bò, dê, lợn, gà và gà tây chất lượng cao và đào tạo những người khuyết tật và gia đình họ chăn nuôi gia súc gia cầm tốt hơn. Anh đã tặng cho các gia đình này con giống với điều kiện là họ sẽ trả lại anh ta lúa đầu tiên, những con giống sau đó có thể được trao cho một gia đình khác. David sớm nhận ra rằng để đào tạo người dân có thể chăn nuôi gia súc gia cầm tốt hơn cần một trang trại kiểu mẫu và một trung tâm đào tạo với đầy đủ trang thiết bị nơi mọi người có thể tham gia các khóa đào tạo kéo dài trong nhiều ngày. Trang trại kiểu mẫu của David bây giờ có bò Friesian, dê lai, lợn gà tây và gà chất lượng cao được nuôi trong những chiếc chuồng kiên cố.

David đã thành lập Hiệp hội Người khuyết tật Kawule và Gia đình của họ. Mười năm sau, hiệp hội đã có hơn 500 thành viên. Một khoản phí hội viên nhỏ được thu của mỗi hội viên là nguồn thu nhập chính của hiệp hội.

David chia sẻ rằng: “Tôi muốn nói ‘không’ với trải nghiệm của chính tôi về sự hạn chế cơ hội, định kiến và phân biệt đối xử. Tôi muốn chứng minh rằng có thể mang lại sự phát triển thực sự với người khuyết tật ở các vùng nông thôn Uganda. Theo truyền thống, nếu người khuyết tật được dạy bất cứ điều gì thì đó là nghề thủ công, nghề mà có một thị trường rất hạn chế ở khu vực nông thôn. Điều duy nhất dường như có ý nghĩa với tôi đó là canh tác và đặc biệt là chăn nuôi gia súc.”

Mục tiêu

Người khuyết tật có được sinh kế, được tiếp cận các biện pháp an sinh xã hội và có được thu nhập đủ để sống một cuộc sống xứng đáng và đóng góp kinh tế cho gia đình và cộng đồng.

Vai trò của PHCNDVCEĐ

Vai trò của PHCNDVCEĐ là tạo điều kiện cho người khuyết tật và gia đình họ tiếp cận các kỹ năng, cơ hội sinh kế, tham gia nhiều hơn vào đời sống cộng đồng và có khả năng tự đáp ứng nhu cầu của bản thân.

Kết quả mong đợi

- Người khuyết tật được tiếp cận các cơ hội phát triển kỹ năng và học tập suốt đời.
- Cha mẹ của những trẻ em khuyết tật vận động việc tiếp cận các cơ hội giáo dục, nâng cao kỹ năng và việc làm cho con cái họ.
- Người khuyết tật được tiếp cận với các cơ hội việc làm bền vững mà không có sự phân biệt đối xử trong một môi trường an toàn và không bị bóc lột.
- Người khuyết tật được tiếp cận các dịch vụ tài chính vi mô.
- Phụ nữ khuyết tật có cơ hội việc làm và nghề nghiệp bình đẳng với nam giới.
- Các gia đình người khuyết tật, đặc biệt là trẻ em và người khuyết tật nặng, được tiếp cận các hình thức sinh kế tốt hơn.
- Các chiến lược và chương trình xóa đói giảm nghèo có bao gồm và mang lại lợi ích cho người khuyết tật và gia đình họ.
- Việc làm của người khuyết tật được công nhận và đánh giá bởi người sử dụng lao động và các thành viên cộng đồng.
- Chính quyền địa phương thông qua và áp dụng các chính sách và biện pháp để cải thiện việc tiếp cận việc làm của người khuyết tật.
- Người khuyết tật có quyền được tiếp cận với các biện pháp bảo trợ xã hội.

HỘP 2

Công ước về Quyền của Người khuyết tật,

Điều 27 - Công việc và Việc làm (3)

Các quốc gia thành viên công nhận quyền được làm việc của người khuyết tật, trên cơ sở bình đẳng với những người khác; quyền này bao gồm quyền có cơ hội được sống bằng công việc do mình tự do lựa chọn hoặc được chấp nhận trong một thị trường lao động và môi trường làm việc cởi mở, hòa nhập và dễ tiếp cận cho người khuyết tật. Các quốc gia có trách nhiệm bảo vệ và thúc đẩy việc thực hiện quyền được làm việc, kể cả đối với những người bị khuyết tật trong việc làm, thông qua thực hiện các bước thích hợp, bao gồm cả thông qua quy định pháp lý...

Các khái niệm chính

Việc làm

Việc làm là một hoạt động sống quan trọng. Hoạt động này góp phần vào việc duy trì cuộc sống các cá nhân, gia đình và các hộ gia đình bằng cách cung cấp các dịch vụ và/hoặc hàng hóa cho gia đình, cộng đồng và xã hội. Điều quan trọng nhất là tạo cơ hội hòa nhập xã hội và kinh tế, trong đó nâng cao khả năng đáp ứng các nhu cầu cá nhân và tạo ra ý thức về giá trị bản thân.

Có rất nhiều hình thức việc làm khác nhau. Ví dụ:

- Việc làm tại nhà
- Việc làm trong hộ kinh doanh
- Các hoạt động sản xuất, dịch vụ hay thương mại cá nhân
- Các hoạt động cá nhân hoặc nhóm doanh nghiệp nhỏ
- Việc làm hưởng lương cho người khác trong khu vực kinh tế phi chính thức
- Việc làm hưởng lương trong một tổ chức hoặc công ty nhà nước hay tư nhân trong khu vực kinh tế chính thức
- Các hình thức việc làm hưởng lương trong các đơn vị có những điều chỉnh và bố trí chỗ ăn ở hỗ trợ lao động.

Việc làm có thể bao hàm lao động chân tay hoặc hoàn toàn là lao động trí óc. Việc làm có thể đòi hỏi ít tay nghề kỹ thuật hoặc tay nghề cao. Một số công việc dựa trên sản xuất truyền thống gia đình và các hoạt động tạo thu nhập, một số việc làm lại dựa trên công nghệ mới. Sự ra đời của công nghệ truyền thông, chẳng hạn như điện thoại di động và máy tính, đang tạo ra nhiều cơ hội việc làm cho người khuyết tật, đặc biệt là cho những người khuyết tật nặng hoặc bị nhiều loại khuyết tật.

Việc làm bền vững

Không phải tất cả các công việc đều được như mong đợi, điều quan trọng là phải phân biệt giữa việc làm bền vững và việc làm bóc lột, kéo dài đói nghèo mãi mãi và thiếu phẩm giá. Việc làm bền vững là công việc đề cao và không hạ thấp phẩm giá. ILO mô tả việc làm bền vững như sau:

HỢP 3

Việc làm bền vững: Định nghĩa của ILO

“Việc làm bền vững tổng kết những nguyện vọng của người dân trong đời sống lao động của họ. Việc làm bền vững bao gồm các cơ hội làm việc năng suất và mang lại một khoản thu nhập công bằng, an toàn tại nơi làm việc và bảo trợ xã hội cho các gia đình, triển vọng tốt hơn cho sự phát triển cá nhân và hội nhập xã hội, tự do cho mọi người thể hiện mối quan tâm của họ, tổ chức và tham gia vào các quyết định ảnh hưởng đến cuộc sống của họ và cơ hội và đối xử bình đẳng với cả phụ nữ và nam giới.”(5)

Hy sinh vì công việc có thể được hiểu rằng những người nghèo không có sự lựa chọn nào khác để kiếm sống và đành phải chấp nhận làm việc trong điều kiện tồi tệ.

Tiếp cận môi trường

Việc thiếu sự tiếp cận môi trường là một rào cản lớn đối với người khuyết tật ở tất cả các nước thu nhập thấp: không thể tiếp cận các phương tiện giao thông công cộng, nơi làm việc và thông tin liên lạc dẫn đến nhiều trường hợp người khuyết tật không thể đi làm hoặc không thể làm việc.

Sự điều chỉnh hợp lý

“Sự điều chỉnh hợp lý” có nghĩa là sự điều chỉnh về công việc và nơi làm việc để tạo điều kiện cho người khuyết tật làm việc. Điều này có thể bao gồm việc điều chỉnh và sửa đổi: máy móc và trang thiết bị, nội dung công việc, thời gian làm việc và tổ chức công việc, cũng như sự thích ứng với môi trường làm việc. Nhiều người khuyết tật không yêu cầu bất kỳ điều chỉnh nào. Đối với những người đó, nơi ăn nghỉ có thể đơn giản và không tốn kém, chẳng hạn như đặt một đoạn thang nối, nâng cao một chiếc ghế, kéo dài thời gian đào tạo, điều chỉnh giờ làm việc. Các hình thức thay đổi công việc khác có thể tốn kém hơn, chẳng hạn như mua phần mềm đọc màn hình cho người khiếm thị.

Lựa chọn cá nhân và bối cảnh địa phương

Thông thường, người khuyết tật được hướng theo các ngành nghề khuôn mẫu, ví dụ, người mù được dạy nghề làm giỏ và những người khiếm thính được dạy nghề mộc, cho dù họ có muốn làm việc trong các ngành nghề này hay không. Nhưng người khuyết tật có nhiều sở thích, tài năng và mong muốn khác nhau, với nhiều quyền lựa chọn công việc mà họ muốn làm như bất cứ ai khác. Những lựa chọn này sẽ phụ thuộc vào hoàn cảnh sống của họ và cả mức độ và dạng khuyết tật. Các cơ hội là rất khác nhau, tùy thuộc vào việc một người sống ở khu vực nông thôn, một ngôi làng, thị xã hay thành phố, và khu vực kinh tế phi chính thức có ưu thế hơn so với khu vực kinh tế chính thức.

Nền kinh tế chính thức và phi chính thức

Khu vực kinh tế chính thức được điều chỉnh bởi chính phủ và bao gồm việc làm trong khu vực công và tư nhân, ở đó người lao động được thuê dựa trên hợp đồng với mức lương cùng với những lợi ích như lương hưu và bảo hiểm y tế. Khu vực kinh tế phi chính thức là khu vực không được kiểm soát trong nền kinh tế quốc gia. Khu vực kinh tế này bao gồm sản xuất nông nghiệp quy mô nhỏ, giao thương nhỏ, các công ty gia đình, các đơn vị kinh doanh nhỏ sử dụng một vài công nhân và nhiều hoạt động tương tự.

Ở hầu hết các nước thu nhập thấp, nền kinh tế phi chính thức sử dụng phần lớn lực lượng lao động và mang lại nhiều cơ hội việc làm cho người khuyết tật hơn nền kinh tế chính thức. Tuy nhiên, luật chống phân biệt đối xử thường không được áp dụng đối với nền kinh tế phi chính thức. Vì lý do này, việc tìm kiếm công việc trong nền kinh tế phi chính thức không phải là một quyền đương nhiên, mà đòi hỏi phải có nỗ lực chung của người khuyết tật và những người làm việc với họ, sử dụng các chiến lược để ra trong hợp phần này.

Nông thôn và thành thị

Sự xuất hiện liên tục của các khu dân cư được trải dài từ các thành phố lớn đến các ngôi làng nhỏ, xa xôi. Nằm giữa các khu dân cư này là những ngôi làng lớn, những ngôi làng gần thị trấn, các thị trấn nhỏ, khu phố ổ chuột, các khu vực này là một phần của một thành phố phức tạp và “các khu vực ven đô” (khu vực dân cư gần với thành phố hay thị trấn lớn, nhưng không nhất thiết phải là một phần của chúng). Trong hợp phần này, “thành thị” có ý nghĩa liên quan đến thị xã hay thành phố trong khi các khu vực ven đô và “nông thôn” liên quan đến các làng, thường là các làng nhỏ và chủ yếu phụ thuộc vào nông nghiệp.

Cơ hội kiếm thu nhập khác nhau rất nhiều giữa khu vực nông thôn và thành thị. Ở khu vực thành thị, có rất nhiều loại hình việc làm, ở cả nền kinh tế chính thức và phi chính thức. Ở khu vực nông thôn, nền kinh tế dựa vào nông nghiệp quy mô nhỏ, có ít lựa chọn việc làm hơn.

Chi phí của việc loại trừ

Việc loại trừ người khuyết tật khỏi việc làm sẽ gây nên một gánh nặng tài chính cho gia đình, cộng đồng và cá nhân hoặc tổ chức hỗ trợ và chăm sóc, bao gồm cả chi phí lớn cho hệ thống phúc lợi và an sinh xã hội. Việc loại trừ sẽ gây nên sự mất mát đáng kể năng suất và thu nhập, do đó việc đầu tư để bù đắp loại trừ là cần thiết.

Việc học tập suốt đời

Học tập và nâng cao kỹ năng không phải chỉ khi còn bé. Đối với cả trẻ em và người lớn khuyết tật, việc tiếp tục học tập và nâng cao kỹ năng là rất quan trọng để tạo ra, duy trì và phát triển các cơ hội sinh kế. Sự cần thiết đó là học tập cho cuộc sống và học tập trong suốt cuộc đời, một khái niệm mà hiện nay được gọi là học tập suốt đời.

Việc học tập suốt đời, đặc biệt là các cơ hội học tập không chính quy và không chính thức trong bối cảnh khác nhau, cũng quan trọng cho những người khuyết tật đang cố gắng để kiếm sống thông qua các khóa đào tạo chính thức. Các khóa đào tạo cần phải được xem như người đóng góp vào quá trình học tập suốt đời và không phải là các sự kiện được tổ chức đơn lẻ và một lần. Điều này áp dụng cho các cộng đồng ở tất cả các mức độ phát triển. Trong các khu ổ chuột ở nông thôn và thành thị nghèo, việc người lớn biết chữ là một công cụ quan trọng cho sự phát triển, nó có thể được sử dụng để dạy cho mọi người không chỉ để đọc và viết, mà còn để phản ánh và phân tích hoàn cảnh và bối cảnh riêng của họ. Trong tất cả các cộng đồng, quá trình hình thành nhóm đóng một vai trò rất quan trọng trong việc cho phép người có và không có khuyết tật để tạo nên một nền văn hóa học tập không ngừng. (Xem thêm Hợp phần Giáo dục.)

Tập trung vào cả gia đình và cộng đồng

Khuyết tật không chỉ là vấn đề cá nhân mà nó còn ảnh hưởng đến cả gia đình và cộng đồng. Các gia đình trong các cộng đồng nghèo thường sống dựa vào một số nguồn thu nhập. Một thành viên gia đình bị khuyết tật có thể đóng góp cho cuộc sống gia đình và sinh kế, do đó các hoạt động hỗ trợ sinh kế phải bao gồm cả gia đình.

Các nguyện vọng và hình mẫu

Một số người khuyết tật bị cô lập trong vòng luẩn quẩn tệ hại của sự kỳ vọng thấp và kết quả thấp. Họ thường hướng tới, hoặc bị định hướng tới các công việc và việc làm dưới khả năng của bản thân, với một lý do đơn giản rằng kỳ vọng đối với những gì khuyết tật có thể làm được là rất thấp. Tuy nhiên, vẫn có những người khuyết tật đột phá vượt qua sự kỳ vọng và thành công trong việc hoàn thiện khả năng của họ tồn tại trong nhiều cộng đồng; họ có thể được coi là một hình mẫu cho những người khuyết tật khác, giúp họ có thêm niềm hi vọng.

Thành tố quan trọng trong hợp phần này

Phát triển kỹ năng

Các kỹ năng rất cần thiết cho công việc. Có bốn loại kỹ năng chính: kỹ năng cơ bản, kỹ năng kỹ thuật và chuyên môn, kỹ năng quản lý kinh doanh và kỹ năng sống cốt lõi. Những kỹ năng này có được thông qua các hoạt động dựa vào gia đình và giáo dục truyền thống tại các trung tâm dạy nghề chính thống và qua quá trình học việc với các thành viên trong cộng đồng. Sự kết hợp của tất cả bốn loại kỹ năng đảm bảo thành công lớn hơn trong việc tìm kiếm việc làm bền vững và có thu nhập. Các chương trình PHCNDVCD cần phải xác định và tạo cơ hội cho người khuyết tật để tìm hiểu tất cả bốn loại kỹ năng.

Việc làm tự do

Việc làm tự làm chủ là cơ hội kiếm sống chính cho người khuyết tật ở các nước thu nhập thấp. Việc làm tự do bao gồm sản xuất, cung cấp dịch vụ hay kinh doanh, có thể là cá nhân hoặc theo nhóm, bán thời gian hoặc toàn thời gian, được áp dụng ở cả nông thôn và thành thị, trong cả khu vực kinh tế chính thức và phi chính thức. Việc làm tự do mang lại thu nhập cho một số lượng lớn phụ nữ và nam giới khuyết tật và là cơ hội để đóng góp kinh tế cho gia đình và cộng đồng.

Các chương trình PHCNDVCD đóng một vai trò không thể thiếu trong việc hỗ trợ người khuyết tật để trở thành người lao động tự do bằng cách bắt đầu hoặc mở rộng các hoạt động tạo thu nhập của họ và các doanh nghiệp nhỏ.

Việc làm hưởng lương

Việc làm hưởng lương có nghĩa là công việc được trả lương hoặc tiền công theo hợp đồng (bằng văn bản hoặc không) với một người khác, tổ chức hoặc doanh nghiệp. Việc làm hưởng lương có thể phù hợp hơn trong nền kinh tế chính thức, nhưng cũng phù hợp trong nền kinh tế phi chính thức.

Người khuyết tật phải đối mặt với nhiều rào cản để có được việc làm hưởng lương bền vững. Nhưng đã có sự phát triển tích cực ở nhiều doanh nghiệp, đã chủ động tìm thuê người khuyết tật. Các chương trình PHCNDVCD có thể giúp khắc phục hoặc giảm bớt các rào cản đối với việc làm hưởng lương.

Các dịch vụ tài chính

Người khuyết tật có nhu cầu về các dịch vụ tài chính như những người không khuyết tật, nhìn chung đều nhằm mục đích bắt đầu và phát triển kinh doanh và quản lý cuộc sống của họ. Tín dụng vi mô đề cập cụ thể đến các khoản vay và nhu cầu tín dụng của khách hàng, trong khi tài chính vi mô bao gồm một phạm vi rộng hơn các dịch vụ tài chính, ví dụ như tiết kiệm, bảo hiểm, cho vay mua nhà và chuyển tiền kiều hối.

Các chương trình tài chính vi mô được có ở hợp tác xã, các ngân hàng nông thôn, các quỹ tiết kiệm và các tổ chức tín dụng, các nhóm tự lực, các ngân hàng thương mại và các tổ chức tài chính vi mô (MFIs). Điều quan trọng ở cấp cộng đồng đó là các nhóm tự lực được biết đến như Hội luân phiên tiết kiệm và tín dụng quay vòng (ROSCA) (một số quốc gia có tên gọi khác nhau nhưng có cùng chức năng), trong đó một nhóm người nộp số tiền nhỏ thành một “món tiền lớn” chung hàng tuần hoặc hàng tháng trên cơ sở tự nguyện và sau đó phân phối trọn gói một lần như một khoản vay hoặc tài trợ lần lượt cho một thành viên. Các nhóm này thúc đẩy tinh thần tiết kiệm, nâng cao sự tự tin và lòng tự trọng và trao quyền đáng kể cho thành viên của mình.

An sinh xã hội

Các biện pháp an sinh xã hội nhằm mục đích cung cấp một mạng lưới an sinh để bảo vệ con người khỏi sự nghèo đói và mất mát cùng cực, hay thiếu thu nhập do bệnh tật, khuyết tật hoặc tuổi già. Người khuyết tật có quyền bình đẳng với các biện pháp an sinh xã hội dành cho công dân nói chung. Bởi vì họ nằm trong số những người nghèo và thiệt thòi nhất, người khuyết tật phải được hòa nhập hiệu quả trong tất cả các chương trình trợ giúp xã hội.

Các biện pháp an sinh xã hội được cung cấp chính thức từ chính phủ và các tổ chức lớn và các biện pháp không chính thức ở cấp cộng đồng. Các biện pháp chính thức bao gồm các chương trình xóa đói giảm nghèo hướng đến các nhóm dễ bị tổn thương nói chung và các biện pháp cụ thể như trợ cấp tàn tật. Việc cung cấp chính thức ở cấp cộng đồng là thông qua các tổ chức dựa trên cộng đồng và đặc biệt là các nhóm tự lực.

Bước ngoặt lớn của Imad

Imad Abdul-Fatah Abu Tabikh sống tại thị trấn Yatta, huyện Hebron, Palestine, bị liệt từ năm 13 tuổi do chấn thương tủy sống. Anh không được đi học đại học để theo đuổi ước mơ của mình như các bạn cùng lớp và bạn bè vì rào cản xã hội, môi trường và hoàn cảnh nghèo khó của gia đình.

Chương trình PHCNDVCEĐ đã liên lạc với Imad khi tiến hành một cuộc khảo sát cộng đồng ở Yatta vào năm 1994. Tại thời điểm đó, điều kiện sống của anh rất tồi tệ. Ngôi nhà không phù hợp với nhu cầu của anh, hạn chế sự tham gia của anh trong gia đình cũng như trong các hoạt động cộng đồng. Anh không có nhiều cơ hội để đi lại quanh thị trấn và xây dựng mối quan hệ để có được cơ hội đào tạo và việc làm giúp anh kiếm sống và tự lập.

Chương trình PHCNDVCEĐ đã hỗ trợ anh một chiếc xe lăn và tạo những thay đổi cần thiết trong ngôi nhà, đặc biệt là nhà vệ sinh, và kết nối ngôi nhà của anh tới con đường chính với sự giúp đỡ của hội đồng thị trấn và các tổ chức cộng đồng địa phương. Sau đó, cuộc sống bắt đầu thay đổi với Imad. Anh có được các kỹ năng khác nhau từ việc khâu vá đến thành thạo về máy tính, trở thành lãnh đạo của Liên minh người Palestine khuyết tật trong thị trấn và thậm chí là điều phối viên dự án về phục hồi chức năng cho người khuyết tật ở thị trấn Yatta.

Theo Imad, “Trước khi biết đến chương trình PHCNDVCEĐ, tôi đã từng bị suy sụp, bị cô lập, thiếu tự tin. Nhưng giờ đây, bất chấp mọi khó khăn, rào cản, tôi sống một cuộc sống bình thường và thậm chí đã trở thành một hình mẫu cho những người đồng cảnh ngộ. Khuyết tật không những không làm giảm ý chí của tôi, mà còn làm tôi bền bỉ hơn”.

Giờ đây (2010), Imad, 39 tuổi, chưa lập gia đình. Anh sống với mẹ, anh trai và hai chị em trong điều kiện kinh tế xã hội khó khăn, nhưng thu nhập của anh có ảnh hưởng rõ ràng đến đời sống của cả gia đình. Anh đưa ra ba lý do chính giải thích cho thành công của mình:

- Xây dựng sự tự tin và tăng cường năng lực thông qua hoạt động hòa nhập xã hội;
- Hỗ trợ tích lũy các kỹ năng sống và làm việc, để cải thiện kinh tế gia đình và đời sống;
- Tiếp cận các thiết bị trợ giúp và cải tạo môi trường xung quanh phù hợp giúp cuộc sống của anh dễ dàng hơn.

Phát triển kỹ năng

Giới thiệu

Người khuyết tật cần nhiều kỹ năng để tham gia vào các hoạt động sinh kế. Nhưng họ bắt đầu với một số khó khăn. Gia đình và cộng đồng có thể cho rằng họ không thể tham gia vào các hoạt động như vậy. Họ thường không được tiếp cận với giáo dục cơ bản khiến họ không đủ tiêu chuẩn để tham gia các khóa đào tạo kỹ năng. Những bất lợi này thường làm họ thiếu kỹ năng, cũng như làm giảm độ tự tin, kỳ vọng và thành tựu.

Để thành công trong công việc cần phải có nhiều loại kỹ năng khác nhau, bao gồm các kỹ năng cơ bản có được thông qua giáo dục và đời sống gia đình, các kỹ năng kỹ thuật và chuyên môn cho phép một người có thể thực hiện một hoạt động hoặc công việc cụ thể, kỹ năng kinh doanh cần thiết để thành công trong việc tự làm chủ và kỹ năng sống cốt lõi, bao gồm cả thái độ, kiến thức và các thuộc tính cá nhân.

Mục tiêu

Người khuyết tật được trang bị kiến thức, thái độ và kỹ năng cần thiết cho công việc.

Vai trò của PHCNDVCD

Vai trò của PHCNDVCD là cho phép người khuyết tật tiếp cận cơ hội việc làm, bằng cách chủ động thúc đẩy và tạo điều kiện thuận lợi để tích lũy kiến thức, kỹ năng và thái độ.

Kết quả mong đợi

- Thanh thiếu niên và người lớn khuyết tật được tiếp cận các cơ hội đào tạo và thu được các kỹ năng thị trường, việc làm bền vững (việc làm hưởng lương hoặc việc làm tự do) và thu nhập.
- Trẻ em gái và phụ nữ khuyết tật có cơ hội phát triển kỹ năng bình đẳng với các trẻ em trai và nam giới.
- Các trung tâm đào tạo nghề và kỹ năng chính thống có các chính sách và thực tiễn đảm bảo việc tiếp cận cho người khuyết tật với các khóa đào tạo.
- Người khuyết tật được tiếp cận với các dịch vụ hỗ trợ - hướng nghiệp, các dịch vụ việc làm, các thiết bị trợ giúp, và trang bị thích hợp.
- Người khuyết tật được tiếp cận với cơ hội phát triển kỹ năng tiên tiến cần thiết để tiến bộ trong công việc của họ.

Dạy các kỹ năng sống thiết yếu tại Trung tâm Truyền giáo Bệnh phong

Các trung tâm dạy nghề điều hành bởi Trung tâm Truyền Giáo Bệnh phong ở Ấn Độ dành cho những người trẻ bị ảnh hưởng bởi bệnh phong đã giảng dạy nhiều kỹ năng kỹ thuật đa dạng như cơ khí, động cơ, may mặc, hàn, điện tử, phát thanh, sửa chữa tivi, tốc ký, trồng dâu nuôi tằm, in offset và máy tính. Học viên sau khi học những kỹ năng này sẽ tốt nghiệp với bằng cấp được Chính phủ công nhận. Các trung tâm cũng khá nổi trội trong việc giảng dạy các dạng kỹ năng khác, đặc biệt là quản lý kinh doanh và kỹ năng sống cơ bản.

Chương trình giảng dạy kỹ năng sống bao gồm ba lĩnh vực: phát triển kỹ năng cá nhân, xây dựng cơ chế ứng phó, tạo ra sự phù hợp cho công việc.

Các kỹ năng cá nhân bao gồm lòng tự trọng, phát triển nhân cách, suy nghĩ tích cực, động lực, thiết lập mục tiêu, giải quyết vấn đề, ra quyết định, quản lý thời gian và quản lý căng thẳng. Cơ chế ứng phó bao gồm các cách làm thế nào để đối phó với: tình dục, tính nhút nhát, sự cô đơn, trầm cảm, sợ hãi, giận dữ, chống HIV/AIDS, nghiện rượu, thất bại, chỉ trích, mâu thuẫn và thay đổi. Phù hợp với một công việc bao gồm khả năng lãnh đạo, làm việc theo nhóm, hướng dẫn nghề nghiệp và môi trường làm việc.

Kỹ năng sống cơ bản được giảng dạy theo ba cách: (a) thông qua một thời gian biểu và các hoạt động nhấn mạnh vào việc dậy sớm, giữ gìn vệ sinh cá nhân và môi trường, đúng giờ, trách nhiệm, lãnh đạo và quan tâm đến người khác, (b) thông qua các ví dụ của nhân viên trung tâm (c) thông qua các lớp học hàng tuần.

Các trung tâm này đạt tỷ lệ 95% học viên sau khi tốt nghiệp có việc làm. Có ba lý do chính cho sự thành công này. Đầu tiên, chủ sử dụng lao động tìm kiếm những ứng viên có ý thức trách nhiệm cao và điều này đã được rèn luyện qua việc đào tạo kỹ năng sống cơ bản; người sử dụng lao động địa phương biết rằng học viên tốt nghiệp tại Trung tâm Truyền Giáo Bệnh phong thường đạt các tiêu chuẩn cá nhân cao. Thứ hai, Trung tâm Truyền Giáo Bệnh phong có cán bộ phụ trách về việc làm rất năng động, họ có mối quan hệ tốt với các doanh nghiệp địa phương. Thứ ba, Trung tâm Truyền Giáo Bệnh phong có một hội cựu học viên hoạt động khá mạnh giúp giữ mối liên lạc giữa những người đã tốt nghiệp với nhau và với trung tâm, giúp các học viên mới tốt nghiệp tìm được việc làm và giúp họ làm tốt công việc.

Các khái niệm chính

Các loại kỹ năng

Kỹ năng cơ bản có được thông qua giáo dục cơ bản và đời sống gia đình. Các kỹ năng này bao gồm, ví dụ, biết đọc biết viết, làm toán, khả năng học hỏi, lý luận và giải quyết vấn đề. Loại kỹ năng này cần thiết cho công việc ở bất cứ đâu, trong mọi hoàn cảnh và văn hóa, trong cả khu vực kinh tế chính thức và phi chính thức.

Kỹ năng kỹ thuật, kỹ năng nghề và kỹ năng chuyên môn là những kỹ năng giúp thực hiện một nhiệm vụ cụ thể - làm thế nào để sản xuất hoặc sửa chữa một cái gì đó, hoặc cung cấp một số loại dịch vụ. Ví dụ như nghề mộc, may mặc, dệt, luyện kim, vận hành máy tiện, đan giỏ, rèn thiếc, đóng giày. Nhiều kỹ năng kỹ thuật chuyên sâu hơn, chẳng hạn như kỹ thuật, y học, vật lý trị liệu và công nghệ máy tính, thường được gọi là kỹ năng chuyên môn. Nói chung, kỹ thuật càng nâng cao, càng yêu cầu trình độ học vấn cao hơn và việc đào tạo càng có tính bài bản hơn, thường được tổ chức bởi các cơ sở kỹ thuật và thường có chứng chỉ chính thức về kết quả học tập.

Kỹ năng kinh doanh (còn gọi là kỹ năng doanh nhân) là các kỹ năng cần có để thành công trong việc điều hành một hoạt động kinh doanh. Các kỹ năng này bao gồm việc quản lý tiền và con người, cũng như kỹ năng lập kế hoạch và tổ chức. Chúng cũng bao gồm kỹ năng đánh giá rủi ro, phân tích thị trường và thu thập thông tin, chuẩn bị kế hoạch kinh doanh, thiết lập mục tiêu và giải quyết vấn đề. Những kỹ năng này thường đòi hỏi một trình độ cơ bản về tính toán và đọc - viết.

Các khóa đào tạo giảng dạy các nghề có khả năng dẫn đến các việc làm tự do như nghề mộc, sửa chữa đài phát thanh, thợ sửa chữa xe máy và nghề dệt thì buộc phải dạy các kỹ năng kinh doanh cùng với các kỹ năng kỹ thuật.

Kỹ năng sống cơ bản bao gồm thái độ, kiến thức và các thuộc tính cá nhân cần thiết để hoạt động trên thế giới. Chúng bao gồm: làm thế nào để liên hệ với khách hàng, làm thế nào để thể hiện bản thân, học cách học hỏi, lắng nghe hiệu quả và giao tiếp, tư duy sáng tạo và giải quyết vấn đề, quản lý và kỷ luật cá nhân, kỹ năng giao tiếp xã hội, khả năng kết nối làm việc theo nhóm, và đạo đức nghề nghiệp.

Kỹ năng sống cốt lõi cần thiết cho tất cả mọi người, cho dù bị khuyết tật hay không, để thành công trong cả cuộc sống và công việc. Nhưng chúng có tầm quan trọng đặc biệt đối với người khuyết tật vì các kỹ năng này mang lại sự tự tin và phát triển lòng tự trọng, liên quan đến những người khác và thay đổi nhận thức của bản thân và của người khác.

Kỹ năng sống cốt lõi được học hỏi và hình thành thông qua sự tương tác trong gia đình và cộng đồng và được củng cố trong giáo dục (cả chính thức và không chính thức), các chương trình dạy nghề, phát triển thanh thiếu niên, cộng đồng và việc làm.

Sự tự tin có được thông qua sự phát triển các quan điểm tích cực, tiếp thu kiến thức có liên quan và học tập các kỹ năng để ứng xử thành công trong cuộc sống và công việc. Nếu một chương trình đào tạo chỉ tập trung vào các kỹ năng kỹ thuật và bỏ qua sự phát triển quan điểm, kiến thức và kỹ năng sống, sẽ được coi là không thành công trong việc giúp các học viên có được việc làm bền vững.

Lựa chọn cá nhân và cơ hội bình đẳng

Các chương trình PHCNDVCD, khi xác định các cơ hội phát triển kỹ năng, đều phải ghi nhớ rằng mỗi cá nhân có những sở thích, tài năng và khả năng riêng. Bé gái hay bé trai, phụ nữ và nam giới đều có cơ hội đào tạo bình đẳng không giới hạn về giới tính và chủng tộc. Phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật có thể cần hỗ trợ thêm để có được các cơ hội đào tạo. Các lựa chọn tối ưu nên được cung cấp một cách tối đa và những lựa chọn này không phải dựa trên những định kiến về những gì một cá nhân có thể làm.

Cách xây dựng các kỹ năng

Có nhiều phương pháp để người khuyết tật có thể học hỏi và phát triển kiến thức, kỹ năng và thái độ cần thiết để kiếm sống. Bao gồm:

- tự nỗ lực;
- tích lũy kỹ năng trong đời sống gia đình;
- giáo dục cơ bản;
- đào tạo nghề trong các trường học;
- đào tạo dựa vào cộng đồng, bao gồm cả học nghề chính thức hoặc không chính thức với các cá nhân trong cộng đồng;
- đào tạo tại các trung tâm đào tạo nghề chính hoặc các trung tâm phục hồi chức năng nghề;
- đào tạo hoặc học nghề trong quá trình làm việc;
- các khóa đào tạo cao đẳng và đại học;
- tham gia các chương trình phát triển doanh nghiệp nhỏ bao gồm đào tạo các kỹ năng kinh doanh cơ bản, các dịch vụ phát triển kinh doanh và người hỗ trợ/cố vấn;
- học việc.

Việc lựa chọn phương pháp phát triển kỹ năng thích hợp nhất phụ thuộc vào sở thích, khả năng và nguồn lực của mỗi cá nhân, cũng như những cơ hội và hỗ trợ có trong cộng đồng của cá nhân đó.

Ý chí và đôi chân mạnh mẽ của Zou

Zou Kaiyuan sinh ra trong một gia đình nông dân nhập cư bình thường ở Yi Chang, tỉnh Hồ Bắc, Trung Quốc vào năm 1951. Ông không thể di chuyển cánh tay của mình vì dị tật nặng và phải dùng đôi chân của mình cho tất cả các kỹ năng sinh hoạt hàng ngày. Ông không có cơ hội được đi học. Ông đã học nhiều nghề khác nhau nhưng thu nhập vẫn không đủ trang trải cho cuộc sống của mình. Ông bắt đầu học sửa chữa đồng hồ, và phải tập luyện và phát triển kỹ năng cho đôi chân của mình - ông đã tập cho ngón chân của mình để hoạt động như những ngón tay bằng cách dùng đường để thu hút kiến và sau đó nhặt các con kiến bằng ngón chân của mình. Sau nhiều năm nỗ lực gian khổ, ông đã có thể sửa chữa tốt đồng hồ và mở một cửa hàng sửa chữa đồng hồ.

Bởi vậy Yi Chang giờ đây có thể kiếm sống và hỗ trợ gia đình bằng công việc sửa chữa đồng hồ. Con gái ông đã tốt nghiệp đại học và trở thành một y tá. Yi Chang rất nhiệt tình trong các hoạt động cộng đồng dành cho người khuyết tật và thiết lập một đường dây nóng để cung cấp các dịch vụ tư vấn tâm lý cho người khuyết tật bằng tiền của chính mình.

Yi Chang là một kiểu mẫu cho nhiều người khuyết tật trong tỉnh. Ông chia sẻ: "Tôi không sợ đói nghèo và khuyết tật. Tôi thành công bằng sự nỗ lực, trí thông minh và quyết định của chính tôi. Khuyết tật không phải là khủng khiếp, suy nghĩ tiêu cực mới là khủng khiếp nhất. Tôi luôn luôn mạnh mẽ bất cứ lúc nào và tin rằng tôi có thể vượt qua mọi khó khăn." Ông cũng chia sẻ rằng mặc dù các chuyên gia đóng một vai trò quan trọng, đôi khi cực kỳ quan trọng trong quá trình phục hồi chức năng, nhưng thành tích cuối cùng lại phụ thuộc rất nhiều vào ý chí của người khuyết tật cùng với sự sẵn sàng phá vỡ mọi ràng buộc.

Các hoạt động đề xuất

Đẩy mạnh việc đào tạo tại nhà

Nhiều người trẻ học các kỹ năng sống và kỹ năng nghề truyền thống thông qua các hoạt động tại nhà, nơi mà kiến thức, kỹ năng và quan điểm được truyền từ cha mẹ, anh chị em và các thành viên khác trong gia đình. "Vừa học vừa làm" tại nhà là nền tảng để chuẩn bị cho một người học các kỹ năng sinh kế khác nữa.

Tuy nhiên, trẻ em và thanh thiếu niên khuyết tật và người bị khuyết tật nặng và đa khuyết tật thường bị loại trừ khỏi quá trình vừa học vừa làm này vì những định kiến của cha mẹ và các thành viên gia đình về những gì trẻ em hoặc thanh thiếu niên này có thể và không thể làm được. Phụ huynh có thể bị tác động bởi mong muốn bảo vệ đứa con khuyết tật của họ khỏi bị tổn hại, hoặc có thể họ tin rằng con của họ không thể học tập hay đóng góp cho gia đình, hoặc có thể họ chỉ đơn giản là không khuyến khích, không chú ý hoặc bỏ qua đứa con đó. Kết quả là đứa trẻ khuyết tật không học các kỹ năng hữu ích và bị ngăn cản đóng góp cho gia đình hay doanh nghiệp gia đình. Việc gạt bỏ này sẽ làm giảm sự tự tin, ảnh hưởng đến sự tham gia tích cực của người khuyết tật trong gia đình và cộng đồng.

Chương trình PHCNDVCEĐ có thể đóng một vai trò quan trọng trong việc giúp đỡ cha mẹ hiểu được tiềm năng của một thành viên gia đình bị khuyết tật trong việc học các kỹ năng để anh / cô ấy có thể đóng góp cho gia đình một cách hiệu quả.

Các hoạt động đề xuất có thể thực hiện:

- Xác định các cách để người khuyết tật có thể tham gia vào đời sống và công việc trong gia đình;
- Khuyến khích các thành viên gia đình giảng dạy và truyền lại kỹ năng hữu ích, cho phép người khuyết tật tham gia các hoạt động sản xuất của gia đình;
- Theo dõi mức độ tham gia của người khuyết tật trong các hoạt động gia đình và sinh kế.

HỘP 7

Phi-líp-pin

Người mẹ và cậu con trai dẹt nên những ước mơ

Ở vùng Bicol của Phi-líp-pin, một nhân viên PHCNDVCEĐ từ Quỹ Phục hồi chức năng và Phát triển Trẻ em Simon of Cyrene đã gặp một góa phụ với một đứa con trai nhỏ bị mù. Bà góa là một thợ dệt với hai khung dệt, một đã từng thuộc về người chồng đã chết. Đứa con trai chưa bao giờ được đến trường và không thể dệt. Nhân viên PHCNDVCEĐ đó đã khuyến khích người mẹ dạy cho đứa con trai cách dệt. Ngay sau đó hai mẹ con đã sản xuất được vải để bán, tận dụng tối đa hai khung dệt thuộc sở hữu của gia đình.

Cho phép tiếp cận các cơ hội giáo dục cơ bản

Giáo dục cơ bản là chìa khóa đến thành công trong tất cả các loại hình công việc: giáo dục cơ bản tạo nền tảng cho việc phát triển hay nâng cấp kỹ năng kỹ thuật và có được kỹ năng sống. Để hỗ trợ người khuyết tật chuẩn bị hiệu quả và tham gia vào một hoạt động sinh kế, các chương trình PHCNDVCEĐ cần ưu tiên hàng đầu đối với việc thúc đẩy tiếp cận các cơ hội giáo dục chính quy và không chính quy (xem Hộp phần Giáo dục). Các chương trình PHCNDVCEĐ cũng tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình chuyển tiếp từ học tập ở trường sang làm việc bằng cách sắp xếp việc học nghề và cơ hội đào tạo vừa học vừa làm.

Tạo điều kiện tham gia đào tạo nghề

Trường trung học đôi khi thực hiện các khóa học nghề cũng như đánh giá tay nghề, hướng nghiệp và tư vấn nghề. Học sinh khuyết tật cần có cơ hội tham gia các khóa học nghề như vậy và được hưởng lợi từ các dịch vụ hướng nghiệp. Họ cũng phải có cơ hội hưởng lợi từ các chương trình chuyển tiếp cho thanh niên từ học tập ở trường sang làm việc. Chương trình PHCNDVCEĐ cần tìm hiểu tính khả thi của những vấn đề này tại các trường trung học địa phương và tạo điều kiện để sinh viên và thanh niên khuyết tật tham gia. (Xem thêm Hộp phần Giáo dục: Giáo dục trung học cơ sở và bậc cao hơn)

Các hoạt động có thể thực hiện:

- Xác định và vượt qua những rào cản ngăn cản sự tham gia của học sinh khuyết tật trong trường trung học dạy nghề và các chương trình chuyển tiếp từ học sang làm việc;
- Hỗ trợ cho các học sinh khuyết tật để tạo điều kiện cho họ tham gia các chương trình
- Tập huấn nâng cao nhận thức về người khuyết tật cho những người hướng dẫn tập huấn về những bố trí và điều chỉnh cần thiết đối với những người được tập huấn bị các loại khuyết tật khác nhau.

Khuyến khích đào tạo trong cộng đồng

Có hai lựa chọn có thể xảy ra: đào tạo chính thống hiện có và người dân địa phương tham gia vào một hoạt động sản xuất hoặc dịch vụ, là người có thể nhận người khuyết tật làm thợ học việc và dạy họ các kỹ năng.

Để bố trí một người địa phương đã tham gia hoạt động sản xuất hàng hoá, dịch vụ vào việc tập huấn chương trình PHCNDVCD trước hết cần phải xác định những cá nhân khuyết tật đang quan tâm tới việc học nghề, sau đó:

- Trao đổi với người khuyết tật và gia đình họ về những mong muốn của họ, xem liệu họ có kỹ năng hay không và gia đình họ có hỗ trợ hay không;
- Cung cấp thông tin về việc làm và dạy nghề;
- Xác định một người tại địa phương đã tham gia công việc đó hoặc đang thực hiện việc đào tạo và khuyến khích họ giảng dạy cho người khuyết tật đang muốn học nghề;
- Gợi ý các sản phẩm và dịch vụ có thể được sản xuất hoặc cung cấp để đáp ứng nhu cầu địa phương;
- Xác định và tìm kiếm giải pháp đối với những trở ngại người khuyết tật có thể gặp phải khi học việc, bao gồm cả chi phí, việc tiếp cận, đi lại, hỗ trợ cần thiết (giao thông, phiên dịch ngôn ngữ ký hiệu, các thiết bị hỗ trợ);
- Hỗ trợ tài chính hoặc vật chất cho thợ cả và bất kỳ hỗ trợ cần thiết nào cho người học việc, nếu thấy phù hợp;
- Giữ liên hệ với các thợ cả và người học việc để đảm bảo rằng học tập và đào tạo vẫn đang diễn ra và giúp vượt qua bất kỳ vấn đề có thể phát sinh;
- Sau khi hoàn thành công việc đào tạo, sắp xếp việc hỗ trợ cho người đi học để bắt đầu hoạt động của chính mình.

Tìm một nghề nghiệp

Hội đồng vì người khuyết tật Malawi (MACOHA) khởi xướng một hệ thống đào tạo kỹ năng nghề trong chương trình PHCNDVCD của mình. Trong các đối tượng cộng đồng nông thôn họ đã tìm ra các thanh niên và người lớn khuyết tật xác định lợi ích nghề nghiệp của họ, đồng thời liên hệ và khuyến khích các thợ lành nghề trong cộng đồng để họ tiếp nhận có một hoặc nhiều thợ học việc khuyết tật trong thời gian 1-2 năm. Để khích lệ, động viên, chương trình PHCNDVCD đã cung cấp cho mỗi thợ lành nghề các vật liệu dùng cho cả đào tạo và sản xuất. Có nhiều thợ lành nghề thuộc các lĩnh vực khác nhau đã tham gia chương trình này, bao gồm cả thợ làm bánh, thợ may, thợ thiếc, thợ mộc, thợ kim loại, thợ sửa chữa xe đạp và phụ nữ may vá và sử dụng thuốc nhuộm. Các thợ lành nghề được lựa chọn đã được mời tham gia đào tạo nâng cao kỹ năng bản thân tại một trung tâm phục hồi chức năng nghề trực thuộc MACOHA. Một số học viên sau khi học xong đã tự hoạt động kinh doanh riêng, còn một số khác thì được chính thầy mình thuê làm việc.

Hỗ trợ phát triển các kỹ năng kinh doanh

Tự làm chủ một công ty nhỏ trong khu vực kinh tế phi chính thức có thể là một lựa chọn khả thi đối với nhiều người khuyết tật khi họ muốn tạo ra thu nhập. Nếu một người lựa chọn làm điều này thì việc đào tạo các kỹ năng kinh doanh phù hợp cho họ là rất quan trọng.

Chương trình đào tạo phát triển doanh nghiệp nhỏ xuất hiện ở nhiều nước, và thường liên quan đến lĩnh vực tài chính vi mô. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng cần nắm được các khóa đào tạo sẵn có tại địa phương và nâng cao nhận thức của những người tổ chức các khóa học này về việc người khuyết tật có thể là các doanh nhân tiềm năng. Các nhà quản lý chương trình và giảng viên có thể phát triển các phương thức để những người bị các dạng khuyết tật khác nhau có thể tham gia. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng cũng có thể cung cấp các hỗ trợ giúp những người khuyết tật vượt qua các trở ngại liên quan tới việc tham gia các khóa học bằng cách có những hỗ trợ cần thiết (ví dụ như đi lại, phiên dịch bằng ngôn ngữ ký hiệu, cơ sở vật chất).

Tạo điều kiện đào tạo tại các cơ sở đào tạo chính quy

Việc phát triển kỹ năng cho người khuyết tật sẽ có hiệu quả hơn khi được thực hiện trong một môi trường hòa nhập - đào tạo cùng với những người không bị khuyết tật. Đào tạo trong các cơ sở đào tạo nghề chính quy thường mang đến cơ hội tốt hơn trong việc chọn lựa các kỹ năng được đào tạo, được tiếp cận với công nghệ và thiết bị mới hơn, được cấp giấy chứng nhận chính thức sau khi hoàn thành khóa đào tạo và hướng dẫn nghề nghiệp và hỗ trợ việc làm. Trung tâm dạy nghề chính quy thường nằm ở các thị trấn và thành phố và hướng đến những nhu cầu về kỹ năng của các doanh nghiệp lớn tại thành phố, tuy nhiên cũng có nhiều tổ chức của chính quyền địa phương, tổ chức phi chính

phủ, tổ chức của cộng đồng và trung tâm dạy nghề tư nhân ở khu vực nông thôn với các khóa học cung cấp các khóa đào tạo hữu ích trong lĩnh vực kỹ thuật và các kỹ năng sống.

Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng nên đẩy mạnh việc tiếp cận các cơ hội đào tạo chính quy tại các trung tâm dạy nghề cho người khuyết tật - những người thường phải đối mặt với các rào cản khi

đăng ký vào cơ sở đào tạo chính quy này. Các rào cản bao gồm: yêu cầu trình độ đầu vào cao; các tòa nhà hay các lớp học khó tiếp cận; học phí và chi phí đào tạo cao, thiếu các trang thiết bị và sự hỗ trợ phù hợp, thiếu một chính sách hỗ trợ đào tạo cho người khuyết tật và giảng viên chính quy thiếu nhận thức, sự tự tin và kinh nghiệm của giảng viên trong việc giảng dạy học viên khuyết tật.

Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng có thể khuyến khích người khuyết tật tham gia đào tạo tại các trung tâm đào tạo nghề bằng cách:

- Thông tin cho người khuyết tật về những khóa học dành cho học viên khuyết tật tại các trường địa phương, các tổ chức của người tàn tật, hội phụ huynh, các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức phụ nữ và thanh niên;
- nâng cao nhận thức của các bậc phụ huynh, cộng đồng và những người liên quan về tầm quan trọng của việc đào tạo kỹ năng nghề cho người khuyết tật;
- hỗ trợ học viên khuyết tật trong việc ghi danh tuyển sinh và hỗ trợ tài chính.

Các chương trình PHCNDVCD có thể khuyến khích và tạo điều kiện cho các trung tâm dạy nghề và các khóa đào tạo tạo điều kiện dễ tiếp cận hơn nữa dành cho người khuyết tật. Dưới đây là một số ví dụ về những gì các trung tâm này được khuyến khích thực hiện:

- Áp dụng chính sách tuyển sinh có quy định chỉ tiêu số lượng người khuyết tật cụ thể cho mỗi lần tuyển sinh;
- Đưa ra các yêu cầu đầu vào linh hoạt;
- Tổ chức các khóa học giáo dục hòa nhập cơ bản;
- Hướng dẫn liên quan đến các lựa chọn về các khóa học phát triển kỹ năng khác nhau cho các học viên khuyết tật, tránh tình trạng rập khuôn dựa trên khuyết tật và giới tính;
- Tổ chức các khóa nâng cao nhận thức về người khuyết tật cho giáo viên hướng dẫn và cung cấp các bản tổng hợp về nhu cầu đặc biệt của từng loại học viên khuyết tật khác nhau;
- Xác định nhu cầu của từng học viên đối với việc tiếp cận và điều chỉnh những điều kiện cần thiết và khả năng điều chỉnh để phù hợp từng học, ví dụ như học viên sử dụng xe lăn có thể dễ dàng hòa nhập nếu các khóa học đào tạo được bố trí ở tầng trệt và họ có thể tiếp cận được công trình vệ sinh;
- Bố trí hỗ trợ trong suốt khóa đào tạo để giúp học viên khuyết tật đạt được thành công giúp giáo viên cùng học viên giải quyết những khó khăn có thể phát sinh.

Khuyến khích kiếm tiền và tiết kiệm

Các chương trình dạy nghề phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng ở Ibadan, Nigeria liên quan tới đại diện của các tổ chức dân cư khác nhau, thân nhân của người khuyết tật, những người già trong cộng đồng, các tổ chức phát triển phi chính phủ, đại diện của các định chế tài chính và các quan chức chính phủ và liên bang. Các chiến dịch gây xúc động được tổ chức trong các cộng đồng nhằm khuyến khích người khuyết tật tham dự các khóa đào tạo kỹ năng. Một quá trình kiểm tra được tiến hành nhằm đánh giá khả năng của họ, mong muốn về lĩnh vực được đào tạo và mức độ hỗ trợ của gia đình dành cho họ. Người được lựa chọn sẽ theo học tại các trung tâm dạy nghề của địa phương. Trong quá trình học, học viên nhận được một khoản trợ cấp đào tạo từ Chương trình. Các khóa học dao động từ 6 đến 12 tháng và bao gồm các nghề mộc, đóng giầy và sửa chữa, chăn nuôi gia cầm, dệt và nhuộm vải và ăn uống.

Ủy ban các chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng khuyến khích những người hưởng lợi tiết kiệm một phần trợ cấp bằng cách hỗ trợ họ mở tài khoản tiết kiệm. Sau khi tốt nghiệp, hầu hết các học viên sử dụng tiền tiết kiệm của mình để mua các dụng cụ cần thiết hỗ trợ các hoạt động kiếm sống. Trong 10 năm đầu hoạt động, hơn 200 học viên được đào tạo và nhiều người tốt nghiệp trở thành giảng viên trong chương trình.

Tạo điều kiện đào tạo trong các trường chuyên ngành

Khi những trung tâm chính quy không có các khóa đào tạo kỹ năng phù hợp, các trung tâm đào tạo dành riêng cho người khuyết tật có thể tổ chức các khóa đào tạo nghề và kỹ năng sống cũng như các kỹ năng làm việc hữu ích thông qua các hoạt động thực hành sản xuất.

Điểm bất cập của các trung tâm này là tính biệt lập thay vì khuyến khích hòa nhập, dẫn tới quan niệm rằng người khuyết tật không thể theo học tại các trường chính quy và không thể hoà nhập vào nền kinh tế. Trong khi điều đó là không đúng. Trung tâm đào tạo dành riêng cho người khuyết tật thành công là các trung tâm phá bỏ được các rào cản với cộng đồng xung quanh. Với những cán bộ giỏi có kinh nghiệm trong việc đào tạo người khuyết tật, các trung tâm này có thể trở thành các trung tâm “nguồn” về ý tưởng và đào tạo cán bộ cho các trung tâm và cộng đồng khác.

Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng có thể giúp việc đào tạo tại các trung tâm dành riêng cho người khuyết tật trở nên thích hợp và phù hợp hơn với cộng đồng địa phương bằng cách giúp trung tâm trong việc:

- Xác định các nhu cầu chưa được đáp ứng về sản xuất hàng hóa và cung cấp các dịch vụ trong cộng đồng;
- Nâng cấp chương trình giảng dạy, các công cụ và thiết bị được sử dụng trong các khóa đào tạo, có tham khảo ý kiến với các doanh nghiệp địa phương;
- Tăng số lượng và tính đa dạng của chương trình học;

- Cung cấp các khóa đào tạo không chỉ trong lĩnh vực kỹ thuật mà còn trong quản lý kinh doanh và kỹ năng sống;
- Hỗ trợ cho các học viên đã hoàn thành khóa đào tạo tìm kiếm việc làm hoặc trở thành lao động tự do;
- Gây quỹ cho các khóa học và mua các thiết bị mới hoặc cho việc mở rộng trung tâm

HỘP 10

Jordan

Cầm tay chỉ việc

Viện Đất Thánh cho người khiếm thính (HLID) tại Salt, Jordan, cung cấp các đào tạo cho học viên khiếm thính trong các ngành nghề truyền thống - nghề mộc, kim khí và cơ khí cho các cậu bé, thủ công mỹ nghệ, thêu ren và dệt thảm cho các cô bé – tuy nhiên cách họ được chỉ dạy và mối quan hệ liên hệ với thị trường bên ngoài không theo truyền thống. Các buổi học diễn ra trên đường phố chứ không phải tại trường học. Các cửa hàng sửa xe ô tô và động cơ xe máy được tổ chức giống như các cửa hàng khác nơi mà mọi người mang phương tiện đi lại của mình đến sửa chữa. Học viên tiếp xúc trực tiếp với khách hàng do đó họ coi việc trao đổi với khách hàng là cách để những người khiếm thính và học viên học cách làm việc với khách hàng và tình hình kinh doanh thực tế.

HLID chứng minh rằng họ có thể kết hợp với đào tạo về kỹ năng với sản xuất để kinh doanh. Lớp đào tạo về mộc có các hợp đồng làm trường học và đồ nội thất văn phòng. Các lớp kim khí thiết kế và sản xuất các thiết bị xử lý tấm, cân và chuông ngựa cho cừu. Các lớp khâu, thêu ren và dệt hấp dẫn đối với khách du lịch. Nhà trường đã xác định du lịch là một mục tiêu quan trọng đối với cả sản phẩm và học viên đã tốt nghiệp của mình và đã mở một cửa hàng bán một số sản phẩm của mình trong thung lũng Jordan bên cạnh Biển Chết, một khu du lịch lớn.

Tự làm chủ

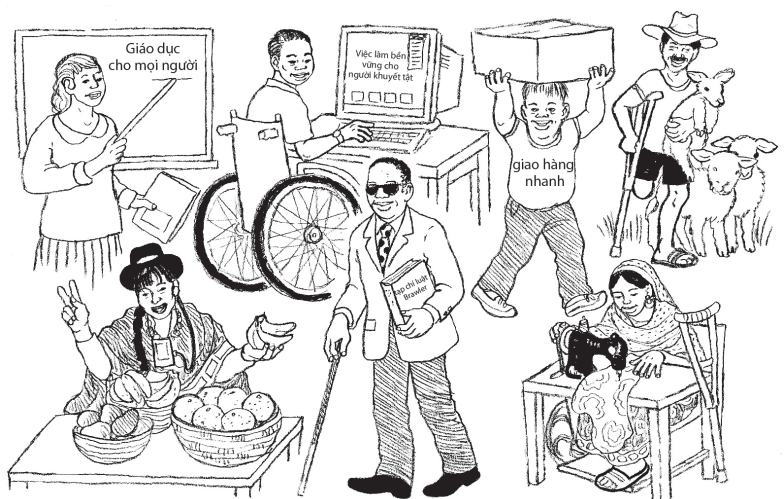
Giới thiệu

Tại hầu hết các nước có thu nhập thấp, khu vực kinh tế phi chính thức mang lại nhiều cơ hội kiếm sống hơn khu vực kinh tế chính thức. Điều này đặc biệt đúng đối với người khuyết tật, những người có thể không tiếp cận được những công việc làm công ăn lương trong khu vực kinh tế chính thức do thiếu trình độ học vấn và các năng lực khác và do thái độ tiêu cực của người sử dụng lao động.

Trong nền kinh tế phi chính thức, tự tạo việc làm cho riêng mình hoặc theo một nhóm là cách chắc chắn nhất để kiếm được thu nhập. Các hoạt động tự tạo việc làm/tự làm chủ bao gồm sản xuất ra sản phẩm (ví dụ như khoai tây chiên, vải vóc, đồ nội thất), cung cấp dịch vụ (ví dụ như làm tóc, mát-xa, sửa chữa xe hai bánh, mở quán cà phê có mạng internet) và bán hàng (ví dụ như mở một cửa hàng, nhà hàng hoặc gian hàng).

Tuy nhiên, dù đây có thể là lựa chọn kiếm sống rõ ràng nhất của người khuyết tật trong các cộng đồng nghèo, việc tự làm chủ cũng phải đối mặt với những thách thức đáng kể với các yêu cầu cá nhân khác nhau so với làm công ăn lương. Để thành công trong việc tự mình làm chủ, người khuyết tật cần có khả năng sáng tạo tốt, có quyết tâm và kiên trì, cần phải có kỹ năng kinh doanh tốt, quan hệ tốt với khách hàng và có sự nhạy bén trong kinh doanh cũng như hiểu rõ khái niệm chất lượng. Những phẩm chất này có thể học được thông qua các khóa đào tạo phù hợp và đây chính là điều mà các chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng cần tạo điều kiện hỗ trợ và nếu cần thiết bố trí các khóa đào tạo này. Để thành công trong việc tự làm chủ, một người khuyết tật cũng sẽ thường xuyên cần sự hỗ trợ của gia đình và cộng đồng.

Nhìn chung, Luật Việc làm có các điều khoản quy định liên quan đến người khuyết tật chỉ áp dụng cho các khu vực kinh tế chính thức, và thường không thể áp dụng vào khu vực kinh tế phi chính thức. Tại các nước mà hầu hết mọi người làm việc trong nền kinh tế phi chính thức, quy định pháp lý này chỉ mang lại lợi ích cho một tỷ lệ rất nhỏ những người khuyết tật. Phần lớn còn lại phải tự mình bươn chải như mọi người khác mà không có các quy định đặc biệt nào. Vì vậy, họ cần phải được chuẩn bị tốt.

Tổ chức MODE mới của Mpho

Tổ chức Medunsa cho Doanh nhân khuyết tật (MODE) triển khai các khóa học tăng cường kỹ năng kinh doanh cho những người khuyết tật tại Soweto, Nam Phi. Cấu phần chính của các khóa học là thiết lập mục tiêu, xác định các mạng lưới hỗ trợ, suy nghĩ thấu đáo, chào đón các quan điểm, cách giải quyết vấn đề theo cách khác và sáng tạo.

Các cuộc điều tra cho thấy các công việc kinh doanh do sinh viên tốt nghiệp các khóa đào tạo của MODE có tỷ lệ thành công cao. Phần lớn việc kinh doanh được khởi sự sau khi tham dự các khóa đào tạo của MODE đã tạo ra một khoản thu nhập hàng tháng cao gấp hai lần khoản trợ cấp khuyết tật tại Nam Phi.

Mpho Motshabi, tốt nghiệp khóa học của MODE, bắt đầu bằng việc mở một tiệm sửa chữa giày và sau đó mở rộng thành hai tiệm. Anh cũng bắt đầu làm dép xăng đan. Tiệm sửa chữa giày của anh phải đóng cửa sau một năm vì buôn bán chững lại sau khi các tuyến đường xe taxi chạy qua cửa tiệm thay đổi. Nhưng anh vẫn giữ việc làm dép xăng đan và nhận ra nhu cầu thời trang về dép xăng đan “dân tộc” làm từ da động vật (ví dụ như ngựa vằn). Hiện ông làm khoảng từ 40-60 đôi một ngày, xuất khẩu sang Botswana, Namibia và Swaziland, sử dụng 6 nhân công mà vẫn không đáp ứng đủ nhu cầu.

Lý do tại sao các khóa đào tạo của MODE thành công bao gồm:

- Cam kết của các học viên về khởi nghiệp kinh doanh (nếu họ không tiến hành kinh doanh, họ phải hoàn trả các khoản trợ cấp cho khóa học);
- Kiểm tra sơ bộ khả năng của học viên;
- Tập trung vào các kỹ năng sống cũng như kỹ năng kinh doanh;
- Tăng cường học tập, dựa trên các kiến thức và kỹ năng hiện có;
- Kiểm tra chặt chẽ ý tưởng kinh doanh của từng học viên trong suốt khóa học;
- Nghiên cứu sâu do MODE tiến hành về những người khuyết tật để hiểu trình độ tay nghề và học vấn của họ;
- Một phương pháp tiếp cận toàn diện và nâng cao vị thế được xây dựng dựa trên thế mạnh của học viên.

Mục tiêu

Người khuyết tật có các cơ hội tự kiếm sống thông qua tự tạo việc làm, cải thiện mức sống của mình và góp phần vào hạnh phúc của gia đình và cộng đồng.

Vai trò của chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng

Vai trò của chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng là khuyến khích và hỗ trợ tự tạo việc làm thông qua việc trợ giúp người khuyết tật và gia đình của họ, hoặc là đối với từng cá nhân hoặc theo nhóm, để tiếp cận việc phát triển các kỹ năng cũng như nguồn lực tài chính và vật chất.

Kết quả mong đợi

- Người khuyết tật có thu nhập dù các hoạt động kinh tế theo lựa chọn làm một mình hay theo nhóm.
- Các chương trình phát triển doanh nghiệp nhỏ của Chính phủ và của tổ chức phi chính phủ thay đổi các chính sách và các biện pháp thực hiện của mình để đưa cả những người khuyết tật vào hệ thống đào tạo và hỗ trợ mà họ cung cấp.
- Người khuyết tật được tiếp cận với các dịch vụ hỗ trợ - đào tạo kỹ năng kinh doanh cơ bản, phát triển kinh doanh và các dịch vụ tài chính - để bắt đầu hoặc mở rộng hoạt động kinh doanh.
- Người khuyết tật được tiếp cận nhiều hơn với các cơ hội phát triển kỹ năng kinh doanh để thúc đẩy các hoạt động kinh doanh của họ.
- Người khuyết tật được công nhận là doanh nhân thành công và hoạt động hiệu quả, là các thành viên có đóng góp vào cộng đồng.
- Người khuyết tật góp phần phát triển cộng đồng hoà nhập thông qua thúc đẩy các hoạt động kinh tế và ảnh hưởng của các mô hình về vai trò tích cực
- Người khuyết tật, đặc biệt là phụ nữ, được kiểm soát số tiền họ kiếm được.
- Doanh nhân khuyết tật thành công đóng vai trò là giảng viên cho những người khuyết tật khác.

Các khái niệm chính

Quy mô và phạm vi của tự tạo việc làm

“Tự tạo việc làm” là một thuật ngữ chỉ các hoạt động kinh tế ở cả các khu vực kinh tế chính thức và phi chính thức do một cá nhân hoặc một nhóm sở hữu, tổ chức hoạt động và quản lý.

Tự tạo việc làm là một khái niệm rộng lớn và đa dạng, được xác định theo hoạt động, tính chất phức tạp và số lượng người tham gia. Các hoạt động có thể từ việc nuôi một vài con gà để bán tại chợ địa phương đến việc mở một phân xưởng lớn sản xuất các sản

phẩm xuất khẩu. Sự khác biệt giữa các loại hình doanh nghiệp không rõ ràng, nhưng rất hữu ích nếu phân thành ba loại chính sau:

- Các hoạt động tạo thu nhập.
- Các doanh nghiệp vừa và nhỏ.
- Các nhóm tự lực và các doanh nghiệp theo nhóm.

Không phụ thuộc vào quy mô của mình, các hoạt động kinh doanh liên quan đến một hoặc nhiều hơn trong số ba loại hình hoạt động: sản xuất, cung cấp dịch vụ, kinh doanh.

Các hoạt động tạo thu nhập

Các hoạt động hoặc chương trình tạo thu nhập ở quy mô nhỏ có thể là nguồn thu nhập duy nhất cho một cá nhân hoặc nhóm hoặc bổ sung vào nguồn thu nhập khác, chẳng hạn như làm nông trại. Các hoạt động có thể là toàn thời gian, bán thời gian và/hoặc theo mùa vụ và thường được dựa trên các công nghệ truyền thống, nguyên vật liệu địa phương và thị trường địa phương. Các hoạt động này thường diễn ra tại các khu vực nông thôn và thường là một phần của nền kinh tế phi chính thức.

Phụ nữ thường là các nhân vật chiếm đa số trong các hoạt động kiếm sống vì họ cần tạo thu nhập cho hộ gia đình. Tuy nhiên, phụ nữ khuyết tật được thường bị coi là không có khả năng mang lại hiệu quả kinh tế. Chương trình PHCNDVCD cần tập trung vào việc tìm ra cách thức giúp phụ nữ khuyết tật có thể tự tin hơn, khởi xướng và điều hành hoạt động hiệu quả về mặt kinh tế và mang lại thu nhập cho bản thân và gia đình của họ.

Ví dụ: các hoạt động sản xuất tạo thu nhập bao gồm: chăn nuôi gia cầm và gia súc, làm hàng thủ công truyền thống và đan dệt quần áo.

HỘP 12

Campuchia

Cơ sở kinh doanh giỏ đan lát của Lam

Lam Pan mất chân do bom mìn gần Seam Reap, Campuchia. Cô kết hợp việc tự gieo trồng cung cấp các sản phẩm nông nghiệp ở quy mô nhỏ với đan giỏ. Cô có thể đan 5 giỏ một ngày, sau đó bán cho một người trung gian thu mua hàng tuần. Việc bán các giỏ này sẽ giúp cô có thêm một khoản thu nhập ngoài việc đồng áng của mình, đó là một hoạt động theo mùa vụ.

Ví dụ về **cung cấp dịch vụ** như là một hoạt động tạo thu nhập bao gồm: cho thuê điện thoại di động, rửa xe hơi, sạc pin và trông coi một quán trà.

Tiệm trà đông khách của Enifa

Enifa Stande là một phụ nữ 43 tuổi ở huyện Balaka, Malawi. Cô đã kết hôn và có hai con trai 24 và 17 tuổi. Cô bị mù từ năm 41 tuổi do tăng nhãn áp. Lúc đầu, điều này làm cô rất chán nản, nhưng một chuyên viên của chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng tại địa phương đã dạy cô các kỹ năng sống hàng ngày và kỹ năng di chuyển, hiện nay cô có thể làm rất tốt. Cô mở một tiệm trà tại một trung tâm thương mại đông khách sầm uất. Chồng cô giúp đỡ bằng cách chế củi và tìm nguồn cung cấp. Tiệm trà của cô có một không khí thân thiện và tinh thần giúp đỡ lẫn nhau của tất cả mọi người. Đây đã trở thành một nơi gặp gỡ cho cộng đồng, khi mọi người có thể ngồi và nói chuyện với nhau. Enifa là một thành viên quan trọng và đáng kính trọng của cộng đồng. Thu nhập từ tiệm trà bổ sung vào nguồn thu nhập từ ba mẫu ruộng được trồng ngô của gia đình của họ.

Ví dụ về các hoạt động **kinh doanh** tạo thu nhập bao gồm: kinh doanh một cửa hàng nhỏ, bán hàng hóa đã qua sử dụng và bán sách.

Các doanh nghiệp vừa và nhỏ

So với các hoạt động tự tạo thu nhập, các doanh nghiệp vừa và nhỏ hoạt động trên quy mô lớn hơn. Các công ty này có trên 01 lao động và tạo nguồn thu nhập chính cho những người lao động làm việc trong đó (đôi khi thuật ngữ “doanh nghiệp siêu nhỏ” cũng được sử dụng, nhưng trên thực tế thì doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ không khác nhau nhiều). Các công ty này có thể là công ty gia đình hoặc một nhóm gia đình và có thể có nhân công. Các công nghệ “hiện đại” (tức là không làm theo cách truyền thống) có thể được sử dụng. Các dịch vụ và các sản phẩm có thể từ đơn giản đến phức tạp và đôi khi được bán ngay ra thị trường bên ngoài cộng đồng. Các công ty như vậy thường đòi hỏi kỹ năng tốt về kỹ thuật và quản lý. Các doanh nghiệp này thường hoạt động trong khu vực kinh tế phi chính thức, nhưng có thể nằm trên ranh giới giữa khu vực kinh tế chính thức và phi chính thức, ví dụ, các doanh nghiệp sản xuất linh kiện trong một hệ thống kinh doanh không chính thức tại nhà và bán các sản phẩm linh kiện đó cho các nhà máy lớn trong khu vực kinh tế chính thức.

Ví dụ về các hoạt động **sản xuất** (phân loại ra các doanh nghiệp vừa / nhỏ): kim loại, mộc, may mặc, dệt thảm, làm hàng may mặc tại nhà, làm túi da và ba lô, xi măng, đúc khối xi măng và trồng nấm.

Một dự án kinh doanh thành công

Trung tâm Phát triển tổng thể (COD), một tổ chức phi chính phủ về phát triển ở Kerala, miền Nam Ấn Độ, khởi động một chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng và xây dựng một nhà máy nhỏ làm quạt trần chất lượng để xuất khẩu và sử dụng 40 người lao động, một nửa trong số đó là người khuyết tật. Tất cả bộ phận của quạt được sản xuất từ các nguyên liệu có nguồn gốc tại địa phương, bao gồm cả động cơ điện. Quạt có chất lượng cao và bán để xuất khẩu thông qua một công ty ở Delhi tới các nước Ả Rập vùng Vịnh. Dự án được triển khai tại một ngôi làng, nhưng để làm được điều này cần có sự hợp tác rộng rãi giữa các tổ chức phi chính phủ, chính quyền địa phương, các ngân hàng và các công ty. Dự án này do chính người lao động quản lý và là một minh chứng về sự thành công của việc nghiên cứu thị trường kỹ lưỡng, tham vọng lớn nhưng thực tế và có hệ thống mạng lưới hiệu quả.

Ví dụ về **cung cấp dịch vụ** (ở cấp độ doanh nghiệp vừa/nhỏ): sửa chữa xe đạp, sửa chữa ti vi và đài phát thanh, photocopy và fax, gian hàng thực phẩm chín, xay bột, dịch vụ máy tính và Internet.

Hiện thực hóa khả năng cung cấp dịch vụ

Digital Divide Delta (DDD) là một dự án triển khai ở Campuchia cung cấp các khóa đào tạo và việc làm cho cả người khuyết tật và không khuyết tật. Đây là công ty chuyên cung cấp dữ liệu máy tính được thuê làm bên ngoài cho thị trường Hoa Kỳ, ví dụ như số hóa hồ sơ thư viện trường đại học. DDD đã thành công trong việc đưa người lao động khuyết tật cạnh tranh trên thị trường quốc tế bằng cách đào tạo cho họ các kỹ năng máy tính. Công ty này thu hút những thanh niên trẻ, có tham vọng và những người mong muốn và có tiềm năng phát triển bản thân.

Các nhóm tự lực và các doanh nghiệp nhóm

Như đã nói ở trên, khu vực kinh tế phi chính thức có thể sẽ mang lại cơ hội lớn để kiếm sống cho người khuyết tật ở các nước có thu nhập thấp. Tuy nhiên, tự tạo việc làm trong khu vực kinh tế phi chính thức đi kèm với việc không có lương hưu hoặc các hình thức bảo hiểm xã hội khác. Người lao động tự do cần phải tìm ra cách để đảm bảo cho cuộc sống của họ, cách tốt nhất để làm điều này là tham gia làm thành viên của một nhóm. Sự hình thành các nhóm tự lực đã trở thành công cụ chủ đạo cho phát triển cộng đồng và xóa đói giảm nghèo ở một số quốc gia.

“Nhóm tự lực” là một thuật ngữ chỉ một nhóm người tập hợp cùng nhau vì một mục đích chung. Trong nhiều trường hợp, việc này là để tiết kiệm tiền thông qua một chương trình tiết kiệm trong nhóm. Tiết kiệm có thể được sử dụng để giúp các thành viên trong nhóm khởi nghiệp hoặc mở rộng kinh doanh, hoặc nhóm có thể thành lập một doanh

nghiệp cổ phần để chia sẻ rủi ro và triển khai hoạt động trên một quy mô mà với một cá nhân không thể triển khai. Nhưng chức năng quan trọng nhất của nhóm là tập hợp những người cùng chung một mục đích, tăng cường liên kết xã hội và giúp cho cộng đồng thực sự phát triển.

Người khuyết tật có thể tham gia các nhóm không khuyết tật, hoặc thành lập các nhóm của chính họ. Cả hai lựa chọn đều có ưu và nhược điểm. Có thể một số người khuyết tật cảm thấy rằng họ cần phải phát triển thế mạnh của mình với một nhóm để có được sự tự tin và chứng minh khả năng của mình. Có thể những người khác lại muốn tham gia vào các nhóm không bị khuyết tật để khuyến khích sự hòa nhập. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng cần nhạy bén để khuyến khích cả hai khả năng. (Xem thêm Phần Tăng cường Quyền năng: Nhóm tự lực)

HỘP 16

Malawi

Một doanh nghiệp thành công

Nhóm người khuyết tật Titikuku là một tập thể có 25 người khuyết tật ở Lilongwe, Malawi, họ thành lập nhóm này để vận hành một doanh nghiệp liên doanh (Titikuku có nghĩa là “chúng ta phải tự phát triển”). Sau khi nghiên cứu kỹ lưỡng thị trường địa phương và khả năng của mình, họ đã chọn trồng nấm. Tại sao? Thị trường đã có sẵn với hàng loạt các khách sạn địa phương. Để bắt đầu, họ chỉ cần một nhà kính đơn giản được làm từ tấm nhựa quay kín một khung gỗ và các bào tử để trồng nấm. Công nghệ này đơn giản và sạch: không cần có phân bón hay hóa chất. Đối với người khuyết tật, đây là điều kiện lý tưởng bởi công việc này không đòi hỏi lao động nặng nhọc hay đào xới, tất cả quá trình này có thể được thực hiện từ xe lăn. Nấm nhẹ và dễ vận chuyển bằng xe đạp. Việc này có thể đòi hỏi kiến thức và kỹ năng nhưng có thể học dễ dàng. Titikuku bán hết những gì họ sản xuất nhưng vẫn không đủ phục vụ nhu cầu.

Hình thức cơ cấu tổ chức đối với các nhóm cộng đồng này tùy thuộc vào mục đích của chính các nhóm. Các nhóm tự lực tiết kiệm hoàn toàn phụ thuộc vào lòng tin giữa các thành viên trong nhóm. Đối với các doanh nghiệp quy mô nhỏ như nhóm Titikuku trồng nấm nói trên, cấu trúc phi chính thức có thể là phù hợp nhất. Nhưng đối với các doanh nghiệp lớn và phức tạp hơn, có thu nhập và tài sản dưới dạng cổ phần thì lựa chọn tốt nhất là thành lập một tổ chức chính thống hoặc hợp tác theo quy định của pháp luật để bảo vệ các thành viên của nhóm, ví dụ, hành vi trộm cắp tài sản. Doanh nghiệp càng lớn, càng cần nhiều các quy định chính thức hơn.

Cho dù nhóm là chính thức hay không chính thức, các nguyên tắc đều giống nhau: nhóm phải là đồng sở hữu, kiểm soát doanh nghiệp một cách dân chủ theo nguyên tắc tự lực, bình đẳng và đoàn kết. Để quản trị tốt đòi hỏi việc tổ chức các cuộc họp thường xuyên, bầu chọn người phụ trách văn phòng, quản lý tài khoản kế toán chính xác và lưu trữ tất cả các quyết định, tất cả những điều này là một phần quan trọng trong quá trình xây dựng năng lực, sự tự tin và tin tưởng giữa các thành viên, thậm chí ngay cả trong nhóm nhỏ không chính thức.

Từ “hợp tác xã” thường được sử dụng - đôi khi lỏng lẻo - để chỉ một nhóm vận hành một doanh nghiệp tập thể. Hợp tác xã chính thức là các hiệp hội kinh doanh do các thành viên điều hành và theo quy định của pháp luật. Có những hợp tác xã mà tất cả các thành viên là người lao động khuyết tật, cũng như hợp tác xã có cả người khuyết tật và không khuyết tật. Người khuyết tật hình thành một hợp tác xã theo các luật liên quan đến hợp tác xã và tuân theo các quy tắc và quy định phù hợp.

HỘP 17

Phi-líp-pin

Lựa chọn tốt hơn cho tất cả mọi người

Gần như tất cả 650 thành viên của 12 hợp tác xã hàng đầu nằm trong liên hiệp các hợp tác xã quốc gia ở Phi-líp-pin là những người khuyết tật, bao gồm những người lao động khuyết tật thể chất, giác quan và trí tuệ. Liên hiệp đã được Cơ quan phát triển hợp tác xã chứng nhận là hợp tác xã thứ cấp của người khuyết tật tại Phi-líp-pin. Châm ngôn kinh doanh của họ là “Chúng tôi không muốn bạn mua sản phẩm của chúng tôi vì thương hại. Hãy mua sản phẩm của chúng tôi bởi đó là lựa chọn tốt hơn”

Một vài hoạt động kinh tế liên quan đến nhóm người lao động khuyết tật có thể không phải là hoạt động tự làm chủ thật sự. Các xưởng được bảo trợ hoặc xưởng sản xuất và các doanh nghiệp xã hội không thực sự do người lao động làm chủ và quản lý thì không phải là đại diện cho việc tự làm chủ.

Hoạt động đề xuất

Xác định cơ hội thị trường

Bất kể quy mô và bản chất của các đề xuất kinh doanh, dù là cá nhân hay nhóm, điều quan trọng là các chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng cần làm một nghiên cứu thị trường thích hợp. Một phân tích thị trường có ba yếu tố chính:

1. xác định một nhu cầu chưa được đáp ứng hoặc mới đáp ứng một phần;
2. nghiên cứu các công nghệ liên quan đến việc sản xuất một sản phẩm gì đó để bán;
3. chọn một sản phẩm hay dịch vụ phù hợp với sở thích và khả năng của các cá nhân hoặc nhóm.

Xác định một nhu cầu chưa được thỏa mãn có bao gồm việc tư duy ngoài phạm vi những thứ đã ai cũng thấy. Nhóm Titikuku sản xuất nấm (xem ở trên) đã xác định được một sản phẩm mà các khách sạn có nhu cầu, nhưng vẫn chưa được bán trên thị trường địa phương. Nhóm Kerala sản xuất quạt trần (xem ở trên) không giới hạn nhu cầu trong vùng, mà nhận ra một thị trường lớn hơn nhiều ở khu vực ngoài cộng đồng của họ.

Công nghệ trồng nấm là đơn giản, nhưng đã không được phổ biến ở Malawi khi nhóm bắt đầu. Titikuku biết đến công nghệ này từ một mục sư trong nhà thờ của họ và được khoa nông nghiệp của Đại học Lilongwe đào tạo kỹ thuật.

Công nghệ làm quạt trần có tính chất phức tạp hơn, nhưng chương trình PHCNDVCEĐ bố trí đào tạo các kỹ thuật sản xuất cần thiết thông qua chính công ty sẽ thu mua các chiếc quạt do nhà máy sản xuất.

Sản phẩm do Titikuku lựa chọn là nấm, sản phẩm phù hợp với một nhóm cá nhân có khả năng di chuyển hạn chế bởi vì công việc này sạch sẽ, nhẹ nhàng và không yêu cầu lao động nặng. Quạt trần, tuy kỹ thuật phức tạp hơn, nhưng những người khuyết tật cũng dễ dàng làm được.

Chọn lựa hoạt động phù hợp với môi trường, đặc biệt là ở khu vực nông thôn

Bất kể trong khu vực kinh tế chính thức hay phi chính thức, cơ hội tự tạo việc làm ở khu vực đô thị lớn hơn so với ở nông thôn. Nhiều người từ các khu vực nông thôn, kể cả những người khuyết tật, thường xuyên đến thành phố để tìm kiếm các dịch vụ và cơ hội việc làm tốt hơn. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng ở cả nông thôn và thành thị phải xác định được các hoạt động tự tạo việc làm nào phù hợp với môi trường. Đặc biệt ở khu vực nông thôn, do không có nhiều lựa chọn nên cần tìm cách để người khuyết tật có thể đóng góp cho cuộc sống gia đình mà không phải ra thành phố. Ví dụ, nhiều gia đình ở khu vực nông thôn, cho dù họ có đất hay không, họ vẫn chăn nuôi được gia súc gia cầm như gà, lợn, dê, một con bò. Chăn nuôi gia súc là một biện pháp quan trọng để các gia đình này cải thiện cuộc sống và người khuyết tật thường có thể là người chịu trách nhiệm chính trong việc chăm sóc các con vật nuôi tại nhà. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng có thể xác định các thị trường cho các sản phẩm sản xuất tại nhà.

Sundy chạy ba gác để tạo ra năng suất

Sundy Borilla sinh ra trong một gia đình nghèo ở thành phố Tabaco, tỉnh Albay, Phi-líp-pin. Từ khi còn nhỏ, Sundy phụ thuộc vào gia đình, nhất là mẹ của mình, do những khiếm khuyết về mặt trí tuệ. Khi cậu lên 10 tuổi vào năm 1997, chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng của chính quyền thành phố Tabaco liên hệ với cậu và cuộc sống của cậu bắt đầu thay đổi. Nhờ Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng, mẹ Sundy bắt đầu hiểu hơn tình trạng khuyết tật của con trai bà và những thứ có thể cải thiện chất lượng cuộc sống của cậu. Mặc dù phải đối mặt với rất nhiều khó khăn và phân biệt đối xử, Sundy hoàn thành chương trình tiểu học và sau đó vào học một khóa đào tạo đặc biệt trường Quốc gia San Lorenzo. Trong thời gian ở trường, Sundy học được cách nấu thức ăn đơn giản, làm thế nào để đi chợ, làm thế nào để sử dụng máy tính và làm nến cũng như các sản phẩm thủ công mỹ nghệ khác như thế nào. Nhưng cậu chán học và khi 17 tuổi cậu bắt đầu tìm kiếm một cơ hội để kiếm được thu nhập.

Giống như bất kỳ thiếu niên vui vẻ và dễ thương khác, Sundy thích đi lang thang khắp nơi trên một chiếc xe đạp và cuối cùng điều này làm cậu nảy sinh ý tưởng kiếm tiền. Cậu đề nghị cha mẹ mua cho mình một chiếc ba gác. Cha mẹ cậu không có khả năng mua nhưng Sundy thành công trong việc thuyết phục họ mua nó cho cậu với một điều kiện là cậu sẽ trả họ tiền trong vòng một tháng. Cậu đã giữ lời hứa. Nhờ chiếc xe ba gác, cậu đã có một thu nhập khá, đáp ứng nhu cầu cơ bản của mình và chi phí thuốc men và đóng góp vào thu nhập của gia đình. Vai trò mới của cậu đã ảnh hưởng đến cộng đồng khiến họ thay đổi thái độ với cậu và cậu không còn bị phân biệt đối xử; thay vào đó họ khuyến khích cậu tham gia vào các hoạt động của họ. Sundy cho biết: “Là một người gặp khó khăn trong học tập, điều quan trọng là có thể tự đứng vững, tự kiếm sống, có sự hỗ trợ của gia đình và cộng đồng chấp nhận sự khuyết tật của tôi mà không phân biệt đối xử và tất nhiên là một tương lai tươi sáng”.

Đảm bảo sự lựa chọn của mình

Việc lựa chọn loại hình hoạt động kinh doanh là quyết định của cá nhân và sẽ dựa trên mối quan tâm, các kỹ năng và nguồn lực của họ. Chương trình phục hồi chức năng dựa vào cộng đồng có thể:

- Giúp các cá nhân xác định mối quan tâm của mình;
- Xác định các hỗ trợ sẵn có trong khả năng của gia đình;
- Giúp các cá nhân xác định các kỹ năng và nguồn lực mà họ có thể sử dụng để kiếm sống;
- Khuyến khích các cá nhân hoặc cha mẹ của trẻ em khuyết tật tham gia vào một hoạt động tạo thu nhập phù hợp;
- Đặc biệt chú ý đến việc hỗ trợ phụ nữ khuyết tật tham gia vào các hoạt động tạo thu nhập;
- Giúp các doanh nhân khuyết tật thành công trở thành giảng viên của những người khuyết tật khác.

Tinh thần doanh nhân của Pedro

Pedro là một nam thanh niên Angola trẻ bị khuyết tật và có rất nhiều ý tưởng. Anh bị tàn tật do hậu quả của bệnh bại liệt khi còn nhỏ, nhưng anh là người vui vẻ và có hai bàn tay lành lặn. Anh có ý tưởng làm các bể cá cảnh. Anh làm các bể cá rất đẹp và bán chúng rất chạy. Nhưng để làm cho một chiếc bể lớn hơn và có một thị trường tốt hơn, anh cần máy bơm và các bộ lọc, những thứ này rất khó để tìm thấy ở Angola. Chương trình PHCNDVCE nhận thấy tinh thần kinh doanh của anh và quyết định tài trợ anh tham dự triển lãm Huila 2008 dành cho các doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp nhỏ.

Sau khi trưng bày sản phẩm của mình tại triển lãm, Pedro đã liên lạc với một số cửa hàng có sẵn các máy bơm và các bộ lọc anh cần và sau đó bán bể cá của mình. Chương trình PHCNDVCE cũng hỗ trợ anh những tư vấn pháp lý và tài trợ cho anh tham gia các khóa học về quản lý và kế toán. Pedro cam kết rằng, một khi kinh doanh của mình ổn định và hoạt động tốt, anh cũng sẽ đào tạo và tuyển dụng người khuyết tật khác.

Xác định các hình mẫu vai trò

Người khuyết tật cần các hình mẫu vai trò tích cực để tạo động lực cho họ đối mặt với các thách thức khi tự tạo việc làm. Trong xã hội có rất nhiều doanh nhân thành đạt là người khuyết tật; nếu họ được tham gia vào mạng lưới của chương trình PHCNDVCE họ không những sẽ khích lệ người khuyết tật khác mà còn có thể thay đổi thái độ, cách nhìn nhận của cộng đồng về người khuyết tật.

Khuyến khích và hỗ trợ phụ nữ khuyết tật

Các hoạt động tạo thu nhập có thể giúp cho phụ nữ khuyết tật có thêm thu nhập phụ giúp gia đình. Tuy nhiên, phụ nữ khuyết tật thường gặp phải những khó khăn trong việc tham gia các hoạt động kinh tế. Những khó khăn này có thể là do phải chăm sóc con cái và thực hiện các nghĩa vụ trong gia đình, trình độ học vấn và tay nghề hạn chế, rào cản văn hoá như những định kiến về những việc phụ nữ phải làm và khó khăn về nguồn lực. Các chương trình PHCNDVCE cần phải có thêm nhiều nỗ lực hơn để hỗ trợ phụ nữ khuyết tật trong việc tạo dựng hoặc mở rộng các hoạt động tạo nguồn thu, có thể là hỗ trợ tại gia đình và ngoài cộng đồng, cũng như tham gia vào các nhóm tự lực và các doanh nghiệp nhóm. Có thể cần phải có những hỗ trợ đặc biệt bao gồm cả việc chăm sóc con cái, tập huấn cơ bản về kinh doanh và đào tạo nghề và hỗ trợ xây dựng các nhóm tự lực dành cho phụ nữ khuyết tật.

Xây dựng quan hệ đối tác với chính quyền địa phương và lồng ghép các tổ chức

Xoá nghèo là ưu tiên của các chính phủ, các cơ quan phát triển và các chương trình PHCNDVCD. Các chương trình PHCNDVCD có khả năng hỗ trợ người khuyết tật tốt nhất trong việc cải thiện điều kiện kinh tế thông qua việc xây dựng quan hệ đối tác với chính quyền địa phương và lồng ghép vào các tổ chức phát triển có các chương trình và kinh nghiệm trong việc giảm nghèo. Các chiến lược gồm:

- Khuyến khích lồng ghép các chương trình phát triển doanh nghiệp nhỏ thuộc khối nhà nước và khối tư nhân thông qua các chính sách và biện pháp đảm bảo việc hoà nhập của người khuyết tật trong các dịch vụ và hỗ trợ mà họ cung cấp.
- Thúc đẩy việc hoà nhập của người khuyết tật thông qua lồng ghép các chương trình giảm nghèo và phát triển.

HỘP 20

Ấn Độ

Xóa đói giảm nghèo thông qua quỹ tiết kiệm và cho vay tín dụng vi mô

Một cơ quan có nhiều nhà tài trợ đã cấp kinh phí cho một dự án xoá nghèo tại Andhra Pradesh, Ấn Độ, tập trung vào việc trao quyền cho phụ nữ thông qua việc tăng thu nhập và quyền kiểm soát thu nhập đó của họ. Chiến lược này dựa trên cơ sở tiết kiệm nhỏ và tín dụng vi mô. Người khuyết tật được tham gia vào chương trình này. Nhiều chương trình PHCNDVCD tại Bang đó đã thiết lập quan hệ đối tác với chương trình này.

- Khuyến khích và hỗ trợ các tổ chức của người khuyết tật kêu gọi sự quan tâm đối với các nhu cầu sinh hoạt của người khuyết tật và tăng cường sự tham gia của họ vào các sáng kiến phát triển kinh tế địa phương.

HỘP 21

Trung Quốc

Vận động hành lang thành công

Tại tỉnh Hắc Long Giang, Trung Quốc, Liên đoàn người khuyết tật Trung Quốc (CDPF) đã thành công trong việc vận động chính quyền tỉnh đưa ra chính sách bắt buộc có sự tham gia của người khuyết tật trong các trung tâm và chương trình đào tạo. Kết quả là, một sáng kiến lớn về đào tạo nông nghiệp có tên gọi Chứng chỉ Xanh đã tổ chức dịch vụ đào tạo và phát triển kinh doanh cho hàng ngàn người khuyết tật. Với vốn tín dụng từ quỹ phục hồi chức năng (trên cơ sở hệ thống cô-ta của Trung Quốc), hàng ngàn người khuyết tật đã tổ chức được công việc kinh doanh cho riêng mình.

- Xây dựng quan hệ công tác với các tổ chức chính quy cung cấp các dịch vụ phát triển kinh doanh.

Thúc đẩy doanh nghiệp do nữ giới làm chủ

Một chương trình phát triển doanh nghiệp nữ ở Ê-ti-ô-pi-a đã tạo điều kiện để phụ nữ khuyết tật tham gia một cách có hệ thống. Chương trình này tổ chức đào tạo các kỹ năng kinh doanh, cung cấp các dịch vụ phát triển kinh doanh và tạo điều kiện tiếp cận vốn tín dụng và thực hiện các biện pháp củng cố năng lực cho các hiệp hội doanh nhân nữ. Một doanh nhân khuyết tật đã trở thành người đứng đầu hiệp hội doanh nhân nữ cấp khu vực.

Tạo điều kiện thuận lợi tiếp cận vốn vay khởi nghiệp

Đối với bất kỳ hoạt động tự kinh doanh nào cũng cần có vốn khởi nghiệp. Có 4 nguồn chính: nguồn tự có hoặc từ gia đình, tiền tiết kiệm, tín dụng và các khoản trợ cấp. Các chương trình PHCNDVCD có thể hỗ trợ các cá nhân khuyết tật xây dựng kỹ năng huy động nguồn lực và tiếp cận nguồn vốn khởi nghiệp (xem thêm phần các dịch vụ Tài chính).

Nhà hàng Chop Bar của Akua

Akua Dora 65 tuổi đến từ Boraie, Ghana. Cách đây khoảng 38 năm, chị bị mất đi thị giác do bệnh căng võng mạc. Được biết, gia đình chị có tiền sử bệnh khiếm thị vì có 6 người khác trong gia đình cũng bị khiếm thị do cùng một nguyên nhân. Akua đã kết hôn và có 6 người con, 2 con gái và 4 con trai, tất cả hiện đã trưởng thành, kết hôn và đang sinh sống với gia đình riêng.

Trước khi bị khiếm thị, Akua làm nghề cắt tóc và chồng chị là một tiểu thương bán đồ ăn. Khi Akua xuất hiện hiện tượng mất thị giác, chị đã bị ghẻ lạnh, kỳ thị và phân biệt đối xử, bị bỏ rơi và sống trong cảnh khổ cực.

Một chương trình PHCNDVCD ở địa phương đã tiến hành một số quy trình phục hồi cho Akua để giúp chị thiết lập lại quan hệ giữa cuộc sống mới và cuộc sống trước đó, lấy lại sự tự tin và quản lý cuộc sống của mình và hỗ trợ chị xây dựng các kỹ năng để tái tham gia vào các hoạt động kinh tế, tạo thu nhập. Không lâu sau đó, Akua đã trở lại tham gia tích cực vào đời sống xã hội bằng việc mở một nhà hàng tại địa phương, còn gọi là "chop bar", tại đó chị bán "kenky" (một loại đồ ăn làm từ bột ngô và ăn cùng với cá rán và ớt). Chị đã được kết nối với một nhóm tín dụng địa phương để vay vốn cho việc gây dựng việc làm ăn này.

Mỗi buổi sáng, đặc biệt vào các phiên chợ làng, người ta có thể thấy hàng dài khách hàng quây quanh quán ăn của Akua để thưởng thức món kenky nóng hổi và cá rán. Akua đã trở thành một thành viên đóng góp tích cực trong gia đình và cộng đồng.

Việc làm trả lương

Giới thiệu

Mọi người đều có quyền có việc làm tốt. Người khuyết tật làm việc trong tất cả các loại hình công việc cho đủ mọi loại chủ sử dụng lao động và trong tất cả các lĩnh vực. Không có việc làm nào được cho là việc làm “phù hợp nhất” cho người khuyết tật. Mỗi người khuyết tật tìm kiếm việc làm, cũng giống bất cứ người tìm việc nào khác, là một cá thể có những mối quan tâm, mục tiêu, kỹ năng, khả năng và tình độ học vấn riêng của mình. Những yếu tố cá nhân đó cũng như nhu cầu của thị trường lao động và những hỗ trợ hiện có là những nhân tố chính để cân nhắc việc giúp người khuyết tật tìm được việc làm phù hợp.

Tiếp cận việc làm được trả lương cần được coi như là một lựa chọn cho người khuyết tật tìm kiếm việc làm. Người khuyết tật nên được cân nhắc tuyển dụng vì kỹ năng của họ và những gì họ có thể mang lại cho công việc chứ không phải vì lý do từ thiện. Do đó, giáo dục và đào tạo kỹ năng nghề toàn diện là nhân tố mang ý nghĩa quan trọng sống còn.

Các cơ hội việc làm trả lương chủ yếu đến từ khu vực kinh tế chính thức, do đó yếu tố này sẽ có ích nhất ở các quốc gia mà nền kinh tế chính thức mạnh. Tuy nhiên, việc làm trả lương cũng có thể có ở khu vực kinh tế phi chính thức.

HỢP 24

Phi-líp-pin

Irene - cô luật sư

Irene Valones sinh năm 1980 tại đảo Palawan, Phi-líp-pin. Khi sinh ra chị bị mắc chứng spina bifida (tật nứt đốt sống) khiến chị bị mất khả năng di chuyển. Hàng năm, chị và mẹ mình phải vượt qua quãng đường xa xôi với chi phí tốn kém để đến Manila để chỉnh lại hoặc thay ộp lưng.

Khi dự án Bahatala PHCNDVCD bắt đầu triển khai tại Palawan, dự án đã mở riêng một xưởng dụng cụ chỉnh hình. Do đó, chị không cần phải thường xuyên tới Manila nữa. Chương trình PHCNDVCD đã hỗ trợ về mặt tâm lý và tư vấn về việc phát triển và mở rộng của hàng bán rau quả nhỏ của gia đình Irene để tăng mức thu nhập. Điều này đã giúp Irene hoàn thành việc học hành với điểm số cao và nhờ đó chị đã nhận được học bổng học đại học.

Irene đã tốt nghiệp với bằng cử nhân loại ưu chuyên ngành chính trị học và sau đó đã học tiếp chuyên ngành luật. Năm 2006, chị đã tốt nghiệp trường luật với bằng giỏi và lại giành được một học bổng nữa giúp chị vượt qua được các kỳ thi lấy bằng luật sư. Irene hiện tại đang là luật sư tại Tòa án Tối cao Phi-líp-pin - giống như bất cứ luật sư nào khác tại tòa án này.

Hỗ trợ việc làm và thay đổi thái độ

Hiệp hội những người khuyết tật thể chất Leban (LPHU) xem việc làm là trách nhiệm chính của mình vì người khuyết tật ở Li-băng. Tại đây khu vực kinh tế chính thức rất mạnh và việc làm được trả lương là lựa chọn tốt nhất cho người khuyết tật. Chủ tịch hiệp hội nói: “Chúng ta tất cả đều có những nhu cầu khác nhau, nhưng chúng ta cùng có chung quyền”.

Các dự án tạo việc làm của LPHU hướng tới đạt được 3 mục tiêu chính:

1. Thay đổi thái độ của khu vực tư nhân, với những chủ sử dụng lao động xem người khuyết tật là nhân viên tiềm năng có khả năng sản xuất và khả năng mua sắm. Một chỉ số quan trọng là tỷ lệ người khuyết tật có việc làm tăng lên trong khối doanh nghiệp tư nhân.
2. Tăng cường được năng lực của người khuyết tật ví dụ bằng cách tăng cường khả năng tiếp cận của người khuyết tật trong các chương trình đào tạo lồng ghép về kỹ năng nghề và kỹ thuật đã được điều chỉnh để phù hợp với nhu cầu và điều kiện của người khuyết tật cũng như thị trường lao động thực tế.
3. Thay đổi chính sách và việc thực hiện của Chính phủ, ví dụ: Các cơ quan Chính phủ triển khai hiệu quả Luật về quyền của người khuyết tật; các chính sách quốc gia chuyển đổi từ cách tiếp cận mang tính từ thiện tách biệt sang hướng tiếp cận hoà nhập; văn phòng việc làm quốc gia được trang bị đầy đủ hơn để làm việc với người khuyết tật hỗ trợ họ tìm kiếm việc làm.

Để đạt được các mục tiêu này, LPHU đã nghiên cứu, tìm hiểu những nơi người khuyết tật được thuê làm việc và các trường hợp cụ thể; xây dựng quan hệ đối tác với các chủ sử dụng lao động tiềm năng; bố trí tổ chức tập huấn cho người khuyết tật để đáp ứng nhu cầu về kỹ năng nghề của chủ sử dụng lao động.

LPHU đã thành lập các trung tâm tư vấn việc làm cho người khuyết tật. Các trung tâm này thực hiện chức năng giới thiệu cho cả chủ sử dụng lao động và người khuyết tật đang tìm kiếm việc làm. Nhiệm vụ của các trung tâm này là làm đầu mối liên lạc với các chủ sử dụng lao động để tìm hiểu về nhu cầu tay nghề và hỗ trợ người khuyết tật bổ sung kỹ năng nghề đó.

LPHU cũng có trang web dành cho người khuyết tật kiếm việc làm, trang web này đặt mục tiêu kết nối người tìm việc với các cơ hội việc làm.

Tony Da'ud, một khách hàng của trung tâm tư vấn việc làm LPHU, anh đã tìm được công việc phục chế phim tại một phòng lưu trữ phim nói: “LPHU có ý nghĩa rất quan trọng với tôi. Họ có các địa chỉ của rất nhiều doanh nghiệp và thông qua những địa chỉ đó họ đã giúp tôi tìm được công việc hết sức thú vị và sáng tạo này.

Mục tiêu

Người khuyết tật có khả năng tiếp cận bình đẳng, kiếm sống bằng việc làm được trả lương.

Vai trò của PHCNDVCEĐ

Vai trò của PHCNDVCEĐ là nhằm giúp người khuyết tật có khả năng tiếp cận và được tuyển dụng vào các vị trí việc làm được trả lương bằng cách tăng cường khả năng tiếp cận và đối xử bình đẳng tại nơi làm việc cũng như tiếp cận các dịch vụ có thể giúp họ kiếm việc làm có trả lương.

Kết quả mong đợi

- Người khuyết tật tạo ra thu nhập từ việc làm được trả lương trong khu vực kinh tế chính thức hoặc phi chính thức.
- Chủ sử dụng lao động tuyển dụng và giữ người khuyết tật làm việc cho mình thông qua việc tạo ra môi trường hoà nhập và đủ khả năng tiếp cận.
- Đồng nghiệp và ban quản lý hiểu biết hơn về vấn đề khuyết tật và có thái độ tích cực.
- Lồng ghép các dịch vụ việc làm trong khu vực công và tư thân thiện với người khuyết tật.
- Người khuyết tật tự tin hơn, an tâm hơn và có vị trí trong gia đình và cộng đồng thông qua việc làm được trả lương.
- Người khuyết tật đóng góp vào đời sống cộng đồng và nền kinh tế do có việc làm được trả lương.

Các khái niệm chính

Các biện pháp xúc tiến việc làm

Rất nhiều nước đã thông qua luật và chính sách xúc tiến việc làm cho người khuyết tật trong các công việc thông thường, bao gồm cô-ta, các biện pháp chống phân biệt đối xử, các biện pháp việc làm tích cực, các biện pháp để giữ việc làm hoặc để người lao động trở lại làm việc và các chính sách việc làm thay thế.

Các lựa chọn việc làm được trả lương

Ba dạng chính của việc làm được trả lương dành cho người khuyết tật gồm:

Việc làm chính quy

Người khuyết tật có quyền tham gia vào thị trường lao động cạnh tranh, chính quy và hưởng cùng mức phúc lợi cũng như tiền lương giống như các lao động khác. Các cơ hội việc làm tại khu vực chính phủ, khu vực phi chính phủ và khu vực tư nhân bao gồm các công ty đa quốc gia và các cơ sở kinh doanh thuộc cả khu vực kinh tế chính thức và phi chính thức.

Việc làm được hỗ trợ

Một số người khuyết tật có thể cần có sự hỗ trợ thường xuyên để họ có thể tham gia lao động tại nơi làm việc hoà nhập. Có 2 loại việc làm được hỗ trợ chính:

1. bố trí việc làm cá nhân có sự hỗ trợ về đào tạo trực tiếp tại nơi làm việc cũng như những hỗ trợ khác mà người lao động khuyết tật cần để hoàn thành công việc của mình một cách hiệu quả;
2. nhóm công tác: đây là một nhóm người khuyết tật được hỗ trợ làm việc cùng nhau trong điều kiện hoà nhập hoặc một nhóm công tác di động cung cấp các dịch vụ theo hợp đồng tại công đồng như dọn dẹp văn phòng, làm vườn, bảo trì ngoài trời và rửa xe hơi.

Việc làm được Bảo trợ

Một số người khuyết tật không có khả năng kiếm hoặc giữ việc trong vị trí công việc mang tính cạnh tranh và mở, có thể có hoặc không có sự hỗ trợ, có thể làm việc trong điều kiện đặc biệt và thường là được bảo vệ trong các công việc được bảo trợ, thường là ở cơ sở sản xuất được bảo trợ. Các cơ sở sản xuất dạng này đặc biệt chỉ tuyển dụng người khuyết tật. Tiền lương và điều kiện làm việc có thể khác so với các cơ sở làm việc hoà nhập. Một số cơ sở bảo trợ cung cấp việc làm có tính chất dựa vào cộng đồng nhiều hơn cùng với những việc làm được hỗ trợ ở khu vực chính thức, hoặc áp dụng các phương pháp của các mô hình kinh doanh và các doanh nghiệp xã hội. Một số cũng có mức lương và các khoản phúc lợi tốt và tạo ra công việc có giá trị hơn và cũng tương tự như các công việc bình thường khác trong cộng đồng.

Gợi ý một số hoạt động

Nâng cao nhận thức về tiềm năng việc làm và quyền có việc làm của người khuyết tật

Nâng cao nhận thức về tiềm năng của người lao động khuyết tật là một hoạt động quan trọng trong việc giúp người khuyết tật tìm được việc làm có trả lương. Mục tiêu của các hoạt động này hướng vào đối tượng là chủ sử dụng lao động và các tổ chức của họ, người khuyết tật và các tổ chức của người khuyết tật, các cơ quan chính phủ, các tổ chức phi chính phủ, người lao động và tổ chức công đoàn, gia đình và cộng đồng. Sự tham gia của các cán bộ nhà nước có ý nghĩa tích cực trong các hoạt động này.

Thúc đẩy cơ hội việc làm thông qua chính sách

Để hoà nhập người khuyết tật vào các công việc bình thường, Liên đoàn giới chủ Barbados đã xây dựng một văn kiện chính sách: Xúc tiến việc làm cho người khuyết tật. Trong lễ công bố, Bộ trưởng Bộ cải cách xã hội Barbados, Ông Trevor Prescod đã nhấn mạnh rằng việc triển khai các chiến lược được vạch ra trong văn kiện đòi hỏi cần phải có một cách tiếp cận đa ngành có sự điều phối nhịp nhàng. “Vì thế, các ngành - công, tư và phi chính phủ - cần phải đủ nhiệt huyết để đảm bảo các chương trình này được triển khai đúng tiến độ”, ông nhấn mạnh. Ngài Bộ trưởng đã phát biểu rằng để tạo thuận lợi cho việc phối hợp, Nội các đã hỗ trợ trên diện rộng cho Chương trình khuyết tật quốc gia thông qua việc thành lập một Ủy ban tư vấn quốc gia về quyền của người khuyết tật. Ủy ban này, song song với các nỗ lực khác, sẽ giám sát và báo cáo về tiến bộ của người khuyết tật trên phương diện hoạt động kinh tế và xã hội.

Tìm hiểu môi trường chính sách

Trước khi bắt đầu bất kỳ một chiến dịch nâng cao nhận thức nào, các chương trình PHCNDVCEĐ cần phải hiểu rõ về các vấn đề pháp lý và chính sách liên quan đến việc làm cho người khuyết tật và các nghĩa vụ của chủ sử dụng lao động, trong bối cảnh thực tế địa phương.

Các chương trình PHCNDVCEĐ có thể làm việc với người khuyết tật và các tổ chức của người khuyết tật để giúp họ hiểu các chính sách việc làm quốc gia địa phương và vận động cho những chính sách hiện chưa có. Chủ sử dụng lao động cũng cần phải hiểu rõ khung pháp lý và chính sách.

Xác định các chiến lược hiệu quả nhất để nâng cao nhận thức

Chiến lược cho một chiến dịch nâng cao nhận thức bao gồm những điều sau đây:

- Tổng hợp thông tin về các quy định pháp lý hiện hành và truyền tải những thông tin này một cách dễ hiểu.
- Tìm hiểu các doanh nghiệp đã có chính sách chủ động sử dụng người khuyết tật để lấy làm điển hình.
- Hợp tác với các tổ chức của người khuyết tật và các nhà hoạt động vì người khuyết tật và lấy cá nhân khuyết tật nổi bật để làm mô hình mẫu.

Xây dựng điển hình kinh doanh

Những lợi ích mà chủ sử dụng lao động sẽ có khi tuyển dụng lao động khuyết tật là gì?

- Các chủ sử dụng lao động đã tuyển dụng lao động khuyết tật đều cho rằng người khuyết tật có khả năng làm việc tương đương thậm chí còn tốt hơn các đồng nghiệp không bị khuyết tật về năng suất, an toàn và thời giờ làm việc.
- Tốn ít chi phí luân chuyển công nhân; người khuyết tật thường có khuynh hướng gắn bó với công việc hơn những đồng nghiệp khác.

- Người khuyết tật có những kỹ năng mà doanh nghiệp cần, cả hai kỹ năng làm việc kỹ thuật và kỹ năng giải quyết vấn đề tích lũy được qua quá trình làm việc.
- Trách nhiệm xã hội ngày càng quan trọng hơn đối với nhiều doanh nghiệp, giống như họ đã “đền đáp” cho cộng đồng hoặc các khách hàng của mình vì đã giúp cho việc kinh doanh của họ thành công.

HỘP 27

Nga

Cung cấp hỗ trợ và đào tạo

ASPECTUS là một tổ chức phi chính phủ chuyên hỗ trợ, thúc đẩy hòa nhập xã hội và việc làm của những người khuyết tật tại Perm, Nga. Hợp tác với Tổ chức người khuyết tật quốc tế và Cơ quan việc làm Liên bang Perm, một trung tâm thông tin chính với bốn trung tâm vệ tinh tiếp cận cộng đồng và một trang web để thúc đẩy việc làm và đào tạo cho người khuyết tật đã được thành lập.

Tạo điều kiện và hỗ trợ người khuyết tật tìm việc làm

Kết nối với các dịch vụ hỗ trợ và giới thiệu việc làm

Chương trình PHCNDVCD cần phải có thông tin cập nhật về các dịch vụ có thể hỗ trợ người khuyết tật tìm việc làm hưởng lương. Các dịch vụ này bao gồm: các dịch vụ chính và chuyên ngành đào tạo nghề, chương trình thực tập học nghề, các trung tâm y tế và phục hồi chức năng, dịch vụ tài chính, tư vấn nghề nghiệp và giới thiệu việc làm (cả công và tư). Sau đó chương trình PHCNDVCD có thể kết nối người khuyết tật đang tìm việc với các dịch vụ này, hoặc nếu chưa có các dịch vụ đó thì các chương trình PHCNDVCD có thể cân nhắc việc tổ chức các dịch vụ như vậy.

Khảo sát thị trường lao động

Để hỗ trợ người khuyết tật tìm việc làm thì cần phải có thông tin chính xác và cập nhật về thị trường lao động địa phương. Một số thông tin có thể đã có sẵn từ phòng thương mại địa phương hoặc các cơ quan chính phủ có liên quan như Bộ Lao động. Cũng có thể xác định các cơ hội việc làm bằng một số nghiên cứu đơn giản về nhu cầu của doanh nghiệp và số lượng lao động mà họ cần và những nguồn cung ứng lao động đáp ứng các nhu cầu đó.

Tìm hiểu và hỗ trợ người khuyết tật tìm kiếm việc làm

Điều quan trọng là phải xác định ý muốn của người khuyết tật trước khi tìm kiếm việc làm giúp họ. Hãy tìm hiểu mối quan tâm và mục tiêu, kỹ năng, khả năng, động lực và các dạng hỗ trợ (ví dụ gia đình). Ta có thể làm việc này bằng cách phỏng vấn bản thân người khuyết tật để xác định trình độ học vấn, kinh nghiệm làm việc, kỹ năng được đào tạo, tìm hiểu những hoạt động hàng ngày của họ, các mục tiêu, động lực và quan sát họ làm những việc vặt hoặc làm thử một công việc nào đó.

Giúp đỡ kết nối người khuyết tật với công việc

Một việc quan trọng khi hỗ trợ người khuyết tật tìm kiếm việc làm là tìm được công việc có yêu cầu đòi hỏi phù hợp nhất với họ (ví dụ: kỹ năng, khả năng, những nhu cầu hỗ trợ cần thiết tại nơi làm việc). Để tìm được công việc thực sự phù hợp, đôi khi cần phải tổ chức đánh giá công việc như xem xét công việc hiện tại để biết được người lao động sẽ phải làm gì, có thể hoàn tất công việc đó bằng cách nào, điều kiện làm việc ra sao và đòi hỏi những kỹ năng và khả năng nào.

Đánh giá nhu cầu hỗ trợ cần thiết

Cần phải hiểu rõ người khuyết tật có ảnh hưởng thế nào tới nơi làm việc của họ. Việc này có thể tìm hiểu bằng cách hỏi trực tiếp người khuyết tật về những nhu cầu của họ. Quan sát cá nhân qua công việc hoặc các hoạt động hàng ngày sẽ mang lại những hiểu biết cần thiết. Qua thông tin đó, có thể xác định những thay đổi tại môi trường làm việc để phù hợp với người khuyết tật, ví dụ cần thêm thời gian để hoàn tất công việc, phiên dịch, dụng cụ chuyên dụng, hỗ trợ về mặt di chuyển.

Đào tạo kỹ năng tìm kiếm việc làm

Nhiều người tìm việc khuyết tật có thể tự tìm việc làm cho mình. Có thể tổ chức đào tạo hỗ trợ họ kỹ năng tìm việc, ví dụ cách viết sơ yếu lý lịch; kỹ năng tìm việc trên báo chí, qua các thành viên gia đình và các địa chỉ liên lạc khác, điền vào mẫu đơn xin việc, xây dựng kỹ năng giao tiếp điện thoại, kỹ năng viết thư, và kỹ năng trả lời phỏng vấn xin việc. Cần tạo điều kiện cho người khuyết tật tiếp cận với những thiết bị mà họ cần sử dụng khi đi xin việc như điện thoại, máy tính, bàn ghế...

HỘP 28

Campuchia

Ghép người tìm việc với những việc cần người

Hội đồng Tư vấn Kinh doanh (BAC) Campuchia là một nhóm tự nguyện gồm các nhà quản lý kinh doanh phối hợp với nhau để thúc đẩy việc làm cho người khuyết tật. Một trong những hoạt động của họ là BAC xác định vị trí còn trống thông qua các thành viên của mình và sau đó kết nối với một tổ chức phi chính phủ trong nước, Trung tâm Quốc gia vì người khuyết tật, để tìm người khuyết tật phù hợp với vị trí công việc đang có nhu cầu tuyển dụng.

Hỗ trợ người lao động khuyết tật duy trì việc làm

Sử dụng mạng lưới hỗ trợ hiện có

Đối với một số người khuyết tật, gia đình của họ hoặc mạng xã hội khác có thể hỗ trợ và hỗ trợ trong việc tìm kiếm và duy trì việc làm trả lương. Ví dụ, sự đồng viên của gia đình và bạn bè có thể hữu ích khi tìm kiếm một công việc gặp khó khăn. Người khuyết tật cũng có thể sử dụng mạng lưới của họ để có được các hình thức trợ giúp thực tế hơn, chẳng hạn như việc tìm kiếm một thang máy để làm việc thông qua một người hàng xóm hoặc tìm kiếm những chỉ dẫn việc làm và thông tin việc làm thông qua bạn bè và gia đình, những người đang làm việc.

Đảm bảo sự hỗ trợ thông qua huấn luyện trong công việc, cố vấn và/hoặc hợp tác kinh doanh

Khi người khuyết tật được tuyển dụng, các chương trình PHCNDVCEĐ có thể đảm bảo có một công nhân hỗ trợ, người hướng dẫn công việc, đồng nghiệp, tình nguyện viên công đoàn hoặc người hướng dẫn hỗ trợ liên tục đảm bảo có những điều chỉnh phù hợp tại nơi làm việc, hỗ trợ chủ sử dụng lao động và người lao động nhằm giải quyết các vấn đề phát sinh, và đảm bảo rằng người lao động khuyết tật có thể thực hiện đầy đủ vai trò của mình trong công việc. Những dịch vụ hỗ trợ tiếp theo dạng này thường được cung cấp bởi một tổ chức phi chính phủ hoặc một trung tâm dịch vụ việc làm, hoặc một chương trình PHCNDVCEĐ có khả năng định kỳ ghé thăm người lao động khi họ đang làm việc nhằm xác định tình hình và những hỗ trợ cần thiết.

HỘP 29

Ấn Độ

Thành công đạt được nhờ quyết tâm và được hỗ trợ

Srini làm việc cho một trong những công ty công nghệ thông tin lớn nhất ở Ấn Độ, Wipro, công ty này có 44 000 công nhân. Srini bị mắc bệnh bại não và đã đạt được vị trí hiện tại của mình nhờ vào sự quyết tâm của mình và sự hỗ trợ của cha mẹ. Từ lúc còn bé, cha mẹ Srini đã xác định rằng anh cần phải có cơ hội sống tốt nhất có thể và quá trình nuôi dưỡng, giáo dục anh đã trở thành một dự án lớn chung của bố mẹ anh, của Srini và những người tin tưởng vào anh.

Khi Srini 12 tuổi, cha anh mua cho anh một máy đánh chữ, không lâu sau đó anh đã sử dụng thành thạo bàn phím và bắt đầu gõ bài tập ở trường của mình. Khi học xong, anh đã tham gia một khóa học vi tính 6 tháng để học những kỹ năng máy tính cơ bản. Sau đó anh đã làm tình nguyện tại tổ chức Pastics Society, tại đây anh dạy các học sinh khác cách dùng máy tính. Sau đó vận may của anh đã đến. Phó chủ tịch của Wipro đến thăm tổ chức Pastics Society, thấy công việc Srini làm và đã mời anh về làm việc. Đến nay Srini đã làm việc cho công ty này 7 năm. Anh làm công việc hành chính và bố trí các cuộc hội nghị, các cuộc họp, nhập dữ liệu và các công việc khác bằng máy tính. Mặc dù Srini bị câm, nhưng anh vẫn có thể giao tiếp một cách hiệu quả với các đồng nghiệp, chủ yếu thông qua email.

Xây dựng quan hệ đối tác và mạng lưới với lĩnh vực việc làm

Khi làm việc với người khuyết tật để giúp đỡ họ tìm kiếm việc làm, các chương trình PHCNDVCD không nhất thiết phải đơn thương độc mã. Ở nhiều nước, có thể có sự tham gia của các cơ quan nhà nước và các tổ chức phi chính phủ. Ngay cả các cơ quan nghề nghiệp, đặc biệt là các hiệp hội dạy nghề có thể tham gia hỗ trợ người khuyết tật tìm kiếm hoặc duy trì việc làm.

Khuyến khích các tổ chức giới chủ tuyển dụng người khuyết tật

Các tổ chức giới chủ như các phòng thương mại, các câu lạc bộ Rotary, các hội cựu sinh viên các trung tâm đào tạo và các nhóm tương tự khác có thể cung cấp những thông tin hữu ích về nhu cầu về nguồn nhân lực, các cơ hội việc làm, các nhu cầu của thị trường, các khoảng cách giữa đào tạo và yêu cầu công việc và các thông tin việc làm khác.

Các chương trình PHCNDVCD cùng với các tổ chức của người khuyết tật có thể đóng vai trò tạo động lực huy động cộng đồng khuyến khích tất cả các chủ sử dụng lao động – nhỏ, vừa, hoặc lớn – xem xét việc tuyển dụng người khuyết tật và làm cho họ hiểu lợi ích của việc làm này bằng cách đưa ra các dẫn chứng thực tế được chia sẻ ở trên và những ví dụ thực tế tại chính cộng đồng của mình. Một số hiệp hội giới chủ đã rất chủ động trong việc xúc tiến việc làm cho người khuyết tật.

HỘP 30

Sri-lan-ca

Xóa bỏ rào cản với việc làm

Liên đoàn giới chủ Ceylon đã phát triển một mạng lưới giới chủ ở Sri-lan-ca về vấn đề người khuyết tật, mạng lưới này gồm một số chủ doanh nghiệp ngồi lại với nhau để bàn về những rào cản mà người khuyết tật thường gặp phải. Họ đã hợp tác với tổ chức phi chính phủ Motivation (động lực) để tổ chức một số hội chợ việc làm cho người khuyết tật đang tìm kiếm việc làm. Tổ chức Motivation đã lựa chọn những người tham gia theo nhu cầu của nhà tuyển dụng và giúp họ kiếm được việc làm thông qua việc đào tạo kỹ năng tìm việc và thể hiện mình tại các hội chợ việc làm. Mạng lưới đã tổ chức rất nhiều hoạt động khác, có khi tự mình tổ chức, có khi có sự hỗ trợ của chính phủ và các tổ chức phi chính phủ. Chẳng hạn như các cuộc hội thảo cho chủ sử dụng lao động, các hoạt động tập huấn và nâng cao nhận thức, làm một đĩa CD-ROM để dạy các nhà quản lý ngôn ngữ ký hiệu và xây dựng một bộ Quy tắc ứng xử cho giới chủ sử dụng lao động ở Sri-lan-ca về cách thức tuyển dụng và hòa nhập người khuyết tật tại nơi làm việc.

Xây dựng quan hệ đối tác với các tổ chức công đoàn và các tổ chức của người lao động

Chương trình PHCNDVCD cũng có thể xây dựng quan hệ đối tác với các tổ chức công đoàn và các tổ chức của người lao động. Nhờ có cam kết đảm bảo quyền bình đẳng, đoàn kết và công bằng xã hội, các tổ chức này giữ vai trò đặc biệt trong việc thúc đẩy và xúc tiến các cơ hội và đối xử bình đẳng đối với người lao động khuyết tật. Tổ chức công đoàn có thể vận động và vận động chính sách đảm bảo quyền lợi của người lao động khuyết tật và giúp đỡ những người khuyết tật được tuyển dụng và hỗ trợ họ trong công việc.

Khuyến khích tạo việc làm cho người khuyết tật tại các tổ chức phi chính phủ

Các tổ chức, đặc biệt là những tổ chức có hoạt động liên quan đến vấn đề khuyết tật, phục hồi chức năng hoặc các tổ chức phát triển cần tích cực và chủ động trong việc tuyển dụng người khuyết tật hoặc các thành viên trong gia đình họ. Các chương trình PHCNDVCD nên ưu tiên tuyển dụng người khuyết tật, đặc biệt là phụ nữ khuyết tật làm cán bộ thực địa và cán bộ quản lý. Việc làm này gia tăng giá trị cho tổ chức, tăng cường lòng tin và các chương trình sẽ có tính thuyết phục cao hơn đối với người khuyết tật và gia đình họ. Do có trải nghiệm thực tế, người khuyết tật hiểu rất rõ vấn đề liên quan đến khuyết tật và có thể đóng vai trò minh họa cho các hoạt động mà chương trình muốn thực hiện.

Dịch vụ tài chính

Giới thiệu

Dịch vụ tài chính bao gồm tiết kiệm, tín dụng, trợ cấp, bảo hiểm và các dịch vụ chu cấp tài chính. Cụ thể, tín dụng vi mô chỉ các khoản cho vay quy mô nhỏ và nhu cầu tín dụng của khách hàng, còn tài chính vi mô là khái niệm bao gồm nhiều dịch vụ tài chính hơn, ví dụ tiết kiệm, bảo hiểm, cho vay tiêu dùng và chuyển tiền dành cho các cá nhân và các đơn vị kinh doanh nhỏ. Một tổ chức tài chính vi mô địa phương (MFI) có thể cung cấp tài chính vi mô kèm thêm các hoạt động phát triển như tập huấn kỹ năng sống và kỹ năng làm kinh doanh và tư vấn về các chủ đề như y tế, dinh dưỡng, vệ sinh, cải thiện điều kiện sống và tầm quan trọng của việc giáo dục trẻ.

Hỗ trợ tài chính phi chính thức từ cộng đồng – từ các thành viên trong gia đình, các tổ chức tôn giáo, hàng xóm, bạn bè, các nhóm tự lực – là hiện tượng thường gặp ở các cộng đồng nghèo, nguồn tài chính này giữ vai trò quan trọng đối với sự sống còn của người nghèo. Các dạng tài chính vi mô chính thống hơn như các hợp tác xã, quỹ làng, các tổ chức tiết kiệm và tín dụng, những người cho vay tiền truyền thống, các ngân hàng thương mại và các tổ chức tài chính vi mô; các dịch vụ này cũng giúp cho người nghèo thoát khỏi cảnh phải vay tiền từ những nơi cho vay tư nhân hay các đối tượng cho vay nặng lãi, thường áp mức lãi cao và cuối cùng ép người vay chìm sâu hơn vào tình trạng đói nghèo. Rất nhiều người nghèo không thể tiếp cận được các dịch vụ tài chính do họ không có các khoản bảo đảm, thế chấp hoặc nơi ở, do đó họ không có đủ điều kiện để đăng ký các khoản vay. Các chương trình PHCNDVCE cần hỗ trợ và can thiệp trong trường hợp cần thiết.

HỘP 31

Lào

Các dịch vụ tài chính để hỗ trợ các hoạt động tạo thu nhập

Người khuyết tật thường khó có khả năng tiếp cận các dịch vụ tài chính để phục vụ các hoạt động tạo thu nhập của mình. Để giải quyết vấn đề này, một dự án PHCNDVCE ở huyện vùng sâu của tỉnh Savanakhet, Lào, đã hỗ trợ thành lập một Quỹ tiết kiệm thôn để cho người khuyết tật tham gia cùng với cộng đồng của mình để vượt qua khó khăn.

Thôn Phoxai huyện Sepon, Lào, đã thành lập một Ban tài chính thôn gồm cả người khuyết tật và người không khuyết tật. Đội PHCNDVCE đã hướng dẫn cho dân làng về cách tiết kiệm, quản lý và kế toán. Thành viên của Quỹ có thể là bất kỳ ai trong làng để đảm bảo là người khuyết tật được tham gia vào quá trình đưa ra quyết định chính của làng. Mỗi thành viên của Quỹ đóng một khoản tiền nhất định hàng tháng, và quỹ dùng khoản đó để cho vay. Người khuyết tật được ưu tiên vay trước để thực hiện các hoạt động tạo thu nhập.

Cùng nhau tạo quỹ tiết kiệm tập thể

Có hàng ngàn các nhóm tự lực trên khắp Ấn Độ, với số tiết kiệm tập thể lên tới hàng triệu rupee. Với những tài sản tài chính này, các nhóm tự lực có thể tiếp cận ngân hàng để xin vay các khoản vốn lớn, sử dụng tiết kiệm của họ như là tài sản thế chấp, cho phép họ thực hiện các dự án lớn hơn và thoát khỏi đói nghèo.

Một nhóm tự lực của người khuyết tật có 12 thành viên (chín nam giới, ba phụ nữ), 10 thành viên bị ảnh hưởng bởi bệnh bại liệt, một người khiếm thính và một người bị thiếu năng trí tuệ.

Mỗi thành viên của nhóm tiết kiệm Rs30 (0,66 USD) một tháng. Tổng cộng mỗi tháng cả nhóm tiết kiệm được Rs360 (8 USD) gửi ngân hàng. Các thành viên trong nhóm có thể vay tiền từ quỹ nhóm và trả lãi theo tháng 2% (24%/năm); thời hạn vay thường trong vòng 6 tháng.

Ví dụ về các khoản vay cho các thành viên từ tiết kiệm của nhóm bao gồm:

- Một phụ nữ vay Rs1000 (22,2 USD) để mua nguyên liệu làm hương que. Cô đã hỗ trợ được mẹ bằng thu nhập từ công việc này.
- Một phụ nữ khác vay Rs1000 (22,2 USD) để mua đồ thuê. Mỗi tuần cô kiếm được khoảng Rs300 (6,6 USD) và hỗ trợ người mẹ già của mình. Cô đã học được nghề thuê từ một chương trình đào tạo của Chính phủ.
- Một thanh niên trong nhóm đã mượn RS500 (11 USD) để đóng học phí đại học. Cậu đang học ngành kinh tế và giáo dục công dân và có mục tiêu trở thành một giáo viên. Cậu đã nhận được học bổng của Chính phủ, nhưng học bổng lại được trả vào cuối năm học và cậu cần tiền trước thời điểm đó. Cậu sẽ trả lại khoản vay cho nhóm tự lực khi nhận được học bổng.

Nhóm tự quyết định số tiền lãi, và coi khoản lãi này là nguồn thu nhập của nhóm vì thế đây không phải là khoản mất đi của các thành viên nhóm.

Mục tiêu

Người khuyết tật và gia đình họ có quyền bình đẳng trong tiếp cận các dịch vụ tài chính để hỗ trợ việc phát triển các hoạt động kinh tế cùng các hoạt động khác và cải thiện chất lượng cuộc sống.

Vai trò của PHCNDVCFĐ

Vai trò của PHCNDVCFĐ là để xác định, thúc đẩy và tạo điều kiện để người khuyết tật tiếp cận các dịch vụ tài chính.

Các kết quả trông đợi

- Người khuyết tật tiếp cận được các khoản tài trợ, cho vay và các chương trình hỗ trợ tài chính khác từ chính phủ hoặc các tổ chức tư nhân, dựa trên các tiêu chí về nghèo.
- Tiếp cận các dịch vụ tài chính giúp người khuyết tật để đáp ứng nhu cầu của mình, gây dựng và phát triển công việc kinh doanh nhỏ tạo nguồn thu nhập.
- Người khuyết tật, đặc biệt là phụ nữ, có quyền kiểm soát và có thể quản lý các nguồn lực tài chính của họ tốt hơn.
- Các nhà cung cấp dịch vụ tài chính điều chỉnh các quy định, dịch vụ và điều kiện của mình để người khuyết tật có thể tham gia.

Các khái niệm chính

Các loại hình dịch vụ tài chính

Có năm loại dịch vụ tài chính chủ yếu: tiết kiệm, tín dụng, trợ cấp, bảo hiểm và các dịch vụ chuyển tiền.

Tiết kiệm

Tiết kiệm là một thói quen dựa vào hệ thống giá trị tự lực. Tiết kiệm thường xuyên dù là một khoản nhỏ cũng có thể giúp một người vượt qua được những khó khăn để tồn tại và học được cách quản lý tài chính. Thói quen này giúp gây dựng một khoản vốn, làm tăng ý thức cá nhân về giá trị bản thân và thúc đẩy đoàn kết của nhóm và tạo cơ sở tin cậy cho việc tiếp cận các dịch vụ tài chính. Một người dù nghèo đến đâu cũng vẫn có thể tiết kiệm, và người khuyết tật cũng không có lý do gì để bào chữa cho việc không tiết kiệm, và người khuyết tật không nên sử dụng sự khuyết tật của họ như là một cái cớ để không tiết kiệm.

Khoản tiết kiệm được có thể dùng đầu tư vào giáo dục, đào tạo, kinh doanh. Hầu hết các hoạt động kinh doanh mới đòi hỏi phải huy động từ nguồn tiết kiệm cá nhân. Tổ chức cho vay thông thường sẽ không hoan nghênh các thành viên mới là những người không thể chứng minh được khả năng tiết kiệm của họ, bằng tiền mặt hoặc hiện vật.

Tín dụng

Tín dụng là khoản vay mà người vay thường phải hoàn trả cùng với lãi suất sau một thời hạn nhất định. Tín dụng có nhiều hình thức như tín dụng của các nhóm tự lực, hợp tác xã tín dụng và tiết kiệm, các tổ chức tài chính vi mô và các ngân hàng thương mại.

Trợ cấp

Trợ cấp có thể bằng tiền mặt hoặc hiện vật, chẳng hạn như các công cụ và thiết bị, động vật hoặc kỹ thuật sản xuất nông nghiệp. Các biện pháp này thường có sẵn trong các chương trình của chính phủ, các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức, hiệp hội địa phương nhằm hỗ trợ các nhóm dễ bị tổn thương.

Bảo hiểm

Có nhiều loại khác nhau của bảo hiểm như bảo hiểm mùa màng, tính mạng, sức khỏe. Các nhà cung cấp dịch vụ tài chính đôi khi cung cấp bảo hiểm để bổ sung cho tín dụng. Một số cũng cung cấp bảo hiểm khuyết tật, mà là một cơ chế phòng ngừa quan trọng để tránh khó khăn kinh tế liên quan đến thương tật.

Hệ thống chuyển tiền

Đối với những người không thể làm việc hoặc phụ thuộc vào sự hỗ trợ của những người khác bên ngoài cộng đồng, thì việc tiếp cận một hệ thống chuyển tiền hiệu quả và dễ sử dụng là quan trọng. Ở một số nước, có thể sử dụng một hệ thống chính thức không liên kết với các ngân hàng. Việc tiếp cận hệ thống chuyển tiền có thể cần thiết để khởi đầu một doanh nghiệp.

Các loại hình đơn vị cung cấp dịch vụ tài chính

Các đơn vị cung cấp dịch vụ tài chính có thể được phân thành ba nhóm – đơn vị cung cấp chuyên nghiệp, các đơn vị cung cấp phi chính thức và các nhà cung cấp không chuyên.

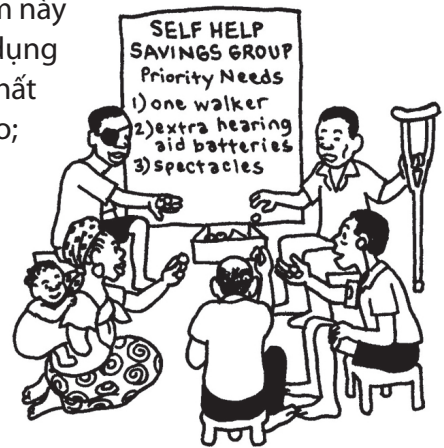
Các đơn vị cung cấp chuyên nghiệp

Các tổ chức khác nhau cung cấp các dịch vụ tài chính khác nhau. Ví dụ, các công ty bảo hiểm cung cấp bảo hiểm và các công ty chuyển tiền như Western Union cung cấp các dịch vụ chuyển tiền. Các ngân hàng thương mại thường cung cấp tất cả các dịch vụ tài chính, trong khi các ngân hàng bưu điện thường chỉ có các tài khoản tiết kiệm. Các tổ chức tài chính vi mô đặc biệt, có thể dưới dạng các tổ chức phi chính phủ, các công ty tài chính hoặc kể cả ngân hàng, thường chỉ có gói tín dụng, nhưng càng ngày càng có nhiều tổ chức cung cấp dịch vụ tiết kiệm, chuyển tiền và bảo hiểm. Các hợp tác xã tiết kiệm và tín dụng cung cấp các dịch vụ tiết kiệm và tín dụng cho các hội viên của mình.

Các đơn vị cung cấp phi chính thức

Trong số các nhóm tự lực, phổ biến nhất là mô hình quỹ cho vay quay vòng, hay còn gọi là hệ thống “chơi họ, hụi” ở một số nước hoặc được gọi theo cái tên khác: là hình thức một

nhóm người tự nguyện hàng tuần hoặc hàng tháng góp một khoản tiền nhỏ vào quỹ chung và sau đó dồn toàn bộ số tiền này thành một khoản vay cho mỗi thành viên vay một lần. Hệ thống và nhóm này cũng được biết đến với tên gọi “Hội tiết kiệm và tín dụng quay vòng” (ROSCA). Đây cũng là hoạt động phổ biến nhất của rất nhiều các nhóm tự lực. (Xem thêm việc làm tự do; hợp phần thúc đẩy các nhóm tự lực).

Các cơ chế truyền thống này đại diện một phương pháp ngân hàng hiệu quả ở cộng đồng, các hội viên có thể dễ dàng tiết kiệm và định kỳ nhận một khoản tiền tổng để giải quyết những nhu cầu chi tiêu đặc biệt. Các hệ thống phi chính thức này huy động và giữ các khoản tiết kiệm tại chỗ ở cộng đồng, vì chủ yếu các quỹ này hoạt động trên cơ sở lòng tin cho nên thường tạo ra sự đoàn kết cao trong nhóm và là một dạng vốn xã hội.

Các đơn vị cung cấp không chuyên

Thường các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức tôn giáo, các hội người khuyết tật và các cơ quan chính phủ không chuyên về tài chính cung cấp các dịch vụ tài chính dưới dạng trợ cấp hoặc vốn vay. Các tổ chức không chuyên về tài chính là những tổ chức có nhiệm vụ chính không phải là cung cấp các dịch vụ tài chính mà chỉ sử dụng dịch vụ tài chính như một hoạt động phụ.

Ưu điểm của các tổ chức không chuyên về tài chính gồm:

- Khoản vay có thể được kết hợp với đào tạo kỹ năng kinh doanh và đào tạo nghề;
- Khoản hỗ trợ có thể dưới dạng tiền mặt hoặc hiện vật; ví dụ sau khóa tập huấn tay nghề, học viên có thể nhận được bộ công cụ, máy khâu, hoặc các thiết bị hỗ trợ chẳng hạn như xe lăn.

Nhược điểm là:

- Thời gian và chuyên môn cần thiết để vận hành các dịch vụ cho vay thường bị đánh giá thấp;
- Việc sàng lọc đối tượng khuyết tật ban đầu thường theo cơ sở từ thiện, vì thế người được chọn nhận vốn vay có thể không quan tâm hoặc không có khả năng tận dụng khoản vay một cách hiệu quả;
- Mức lãi thường được trợ cấp và việc đòi nợ thường yếu;
- Chi phí vận hành chương trình tín dụng thường cao hơn so với kết quả thu được; đặc biệt là sự hao hụt vốn vay do việc thu hồi vốn yếu và dễ dẫn đến vỡ quỹ.

Các hoạt động đề xuất

Khuyến khích thói quen tiết kiệm

Tiết kiệm là chỗ dựa tài chính cho sự phát triển đời sống một cách thành công, đặc biệt với người nghèo và các đối tượng dễ bị tổn thương. Nếu một người không học được thói quen tiết kiệm, không nên khuyến khích họ đi vay mượn. Việc tiết kiệm dạy cho con

người thói quen hy sinh và dành dụm cho tương lai. Kiến thức và thói quen này là tối quan trọng để đảm bảo trả được các khoản vay trong tương lai. Đồng thời, tích lũy tài sản thông qua tiết kiệm giúp cho cá nhân có được lợi thế tiếp cận các dịch vụ tài chính vi mô chính thống và sử dụng khoản vay tín dụng vi mô một cách hiệu quả.

Tham gia vào các nhóm tiết kiệm tự nguyện như ROSCA có thể giúp các hội viên tiếp cận được các dịch vụ tài chính. Tuy nhiên, tham gia các nhóm này đồng nghĩa người khuyết tật phải có khả năng và thiện chí bỏ ra một khoản tiết kiệm hàng tuần hoặc hàng tháng theo quy định. Các nhóm cũng cần phải có thiện chí tiếp nhận người khuyết tật vào hội viên. Điều này thực tế cho thấy thường khó xảy ra vì các nhóm này, giống như các cộng đồng xã hội khác, thường có khuynh hướng loại bỏ những người khuyết tật. Trước sự loại trừ đó, một số người khuyết tật đã tự lập lên hội ROSCA của riêng mình.

Các chương trình PHCNDVCD có thể khích lệ và đào tạo cho người khuyết tật và thành viên khác trong gia đình họ cách tiết kiệm thông qua:

- Hỗ trợ tổ chức các nhóm tiết kiệm gồm những người khuyết tật với nhau;
- Giúp đỡ các cá nhân mở tài khoản ngân hàng ở các tổ chức đáng tin cậy;
- Giúp đỡ người khuyết tật trở thành các thành viên của các nhóm tự lực và các nhóm tiết kiệm tương tự;
- Xây dựng năng lực cho các thành viên nhóm trong việc sử dụng và quản lý tài chính.

HỘP 33

Ấn Độ

Các nhóm tự lực hòa nhập tạo nên sự khác biệt

Chetanalya, là một tổ chức phi chính phủ hoạt động tại 6 khu vực nghèo của Delhi, Ấn Độ, khuyến khích người nghèo, gồm người khuyết tật, tổ chức các nhóm tự lực. Quy mô và khoản tiền vốn tạo ra từ hệ thống các nhóm tự lực đã làm thay đổi cuộc sống của rất nhiều người dân nghèo. Chetanalya có tổng cộng 578 nhóm tự lực ở cả 6 khu vực tham gia chương trình và khoản tiết kiệm tích lũy được là rất lớn. Các khoản tiết kiệm của một nhóm trong vòng 1 năm đã được sử dụng để sửa chữa nhà cửa, các khoản chi phí tang lễ, mua một chiếc xe kéo khách, chi phí lễ hội, mở một cửa hàng tạp hóa, mở một tài khoản ngân hàng, mua bình ga, mua sách giáo khoa, và mua một cái ti vi.

Trong chương trình này, người khuyết tật và các bà mẹ của trẻ khuyết tật được tham gia vào các nhóm tự lực chính chứ không thành lập nhóm riêng. Tỷ lệ hội viên khuyết tật chiếm khoảng 6%.

Hỗ trợ vượt qua hiện tượng tự cô lập

Trải qua nhiều lần bị cô lập và chối bỏ cũng như việc bảo vệ, che chở thái quá lúc nhỏ có thể dẫn đến sự mặc cảm, thiếu tự tin. Điều này dễ dàng dẫn tới hiện tượng tự cô lập, không tham gia vào các dịch vụ như tín dụng vi mô. Một loại tự cô lập khác là tâm lý của người khuyết tật và gia đình họ là họ đáng được hưởng và trông đợi vào sự từ thiện.

Các rào cản của sự tự cô lập có thể khó vượt qua, nhưng nếu không vượt qua được thách thức này, người khuyết tật sẽ không thể được hưởng đầy đủ những lợi ích từ các hình thức can thiệp khác. Vượt qua sự tự cô lập là việc mà người khuyết tật và gia đình mình cần phải làm trước hết. Các tổ chức của người khuyết tật và các chương trình PHCNĐVCĐ có vai trò quan trọng trong việc giúp đỡ họ làm được điều này thông qua tư vấn tế nhị và cẩn trọng.

HỘP 34

Uganda

Tiệm sửa xe đạp của Ocak

Ocak, ở Uganda, có tiểu sử từng là một đứa trẻ gặp phải những vấn đề nghiêm trọng về vận động và mất tự tin. Cậu không bao giờ tưởng tượng là một ngày mình có thể hỗ trợ được gia đình mình. Cậu được một chương trình PHCNĐVCĐ dạy cho nghề sửa xe đạp. Việc bố trí học nghề được thương lượng với một thợ sửa xe đạp có kinh nghiệm. Sau 3 tháng, Ocak không những đã học được nghề mà còn tiết kiệm đủ tiền để mua một bộ đồ nghề cơ bản. Ocak hiện đang làm việc rất thuận lợi dưới một cái gốc cây và thường có khách hàng xếp hàng và đã nhận dạy nghề cho 4 người khác (trong đó có 2 người là người khuyết tật). Cậu đã tích lũy được một kho phụ tùng. Cậu dự định sẽ mở một tài khoản ở một tổ chức tài chính vi mô và hy vọng sẽ đến lượt vay một khoản để xây dựng một xưởng sửa chữa cố định.

Xác định hình mẫu

Người khuyết tật cần những hình mẫu để truyền cho họ cảm hứng và can đảm đương đầu với thách thức của việc làm tự do. Có rất nhiều doanh nhân thành công là người khuyết tật ở rất nhiều cộng đồng; nếu những doanh nhân này tham gia vào mạng lưới của chương trình PHCNĐVCĐ, họ sẽ không chỉ khích lệ người khuyết tật khác mà còn làm thay đổi thái độ của xã hội nói chung và cộng đồng tài chính vi mô nói riêng.

Wang trở thành một hình mẫu lý tưởng

Vương Mao Cường sinh sống ở một vùng núi hẻo lánh của Trung Quốc, anh đã bị mất thị lực sau một tai nạn. Đây thực sự là một tai họa của gia đình vì anh không thể tiếp tục làm công việc đồng áng để giúp đỡ gia đình. Nhưng nhờ tham gia chương trình PHCNDVCD tại địa phương, anh đã được học những kỹ năng tự lập và di chuyển. Anh tham gia khóa học nghề xoa bóp và vay một khoản để mở hàng ở một thị trấn gần đó. Hiện anh đang là chủ của một cơ sở dịch vụ xoa bóp đông khách, thuê thêm 10 người khiếm thị khác làm việc, công việc của anh giúp anh kiếm đủ tiền để hỗ trợ gia đình và cho hai cô con gái song sinh của mình tới trường. Anh cũng đã đào tạo được 60 người khiếm thị khác nghề xoa bóp, và được xem như một điển hình của người khuyết tật ở vùng đó.

Hỗ trợ tiếp cận các dịch vụ tài chính chính thống

Người khuyết tật có quyền tiếp cận các dịch vụ tài chính một cách bình đẳng với những người không khuyết tật. Các nhà cung cấp dịch vụ tài chính thường có khuynh hướng loại trừ người khuyết tật vì những rào cản về mặt thể chất, văn hóa hoặc do thái độ tiêu cực của các nhân viên. Các chương trình PHCNDVCD có thể thúc đẩy khả năng tiếp cận bằng cách:

- Vận động quyền tiếp cận các dịch vụ tài chính chính thống một cách bình đẳng cho người khuyết tật;
- Xác định các đơn vị cung cấp dịch vụ tài chính và giới thiệu doanh nhân khuyết tật như những khách hàng tiềm năng;
- Hỗ trợ các đơn vị cung cấp dịch vụ tài chính quan tâm tới vấn đề khuyết tật và mở rộng phạm vi khách hàng có bao gồm người khuyết tật;
- Khích lệ việc tuyển dụng người lao động khuyết tật có năng lực tham gia vào công việc cung cấp các dịch vụ tài chính;
- Khuyến khích các đơn vị dịch vụ tài chính lưu ý nhu cầu của khách hàng là người khuyết tật – đào tạo nhân viên quan tâm đa dạng hơn, đồng thời bố trí điều kiện phù hợp để thể hiện mọi khách hàng đều được hoan nghênh;
- Dạy cho người khuyết tật cách tiếp cận đơn vị cung cấp dịch vụ tài chính và lường trước những tình huống khi sử dụng dịch vụ và các trách nhiệm kèm theo;
- Giúp cho phụ nữ khuyết tật tiếp cận được các dịch vụ tài chính; phụ nữ khuyết tật thường là chủ hộ, chịu trách nhiệm chăm sóc con cái cũng như cha mẹ già, và cần có khả năng kiểm soát và quản lý tài chính riêng của mình để đảm bảo đáp ứng các nhu cầu của gia đình tốt hơn

Giúp đảm bảo các món vay

Ở Ê-ti-ô-pi-a, phụ nữ khuyết tật tham gia vào các hoạt động kinh doanh nhỏ có thể vay tín dụng từ một tổ chức tài chính vi mô chính thống, Tổ chức tài chính vi mô Gasha, nhờ vào kết quả của dự án do Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) thực hiện. Dự án của ILO thương lượng và dàn xếp với Gasha để các khoản vay của các nữ doanh nhân khuyết tật sẽ được xem xét, đánh giá và chấp thuận theo các tiêu chí bình đẳng với các ứng viên không khuyết tật khác. Dự án lập ra một quỹ đảm bảo tín dụng để giúp cho tổ chức tài chính vi mô an tâm cho nhóm đối tượng khách hàng “nguy cơ cao” này vay. Dự án cũng tổ chức đào tạo nâng cao nhận thức về vấn đề khuyết tật cho cán bộ của tổ chức tài chính vi mô. Đến nay đã có hơn 150 phụ nữ khuyết tật được vay vốn từ tổ chức tài chính vi mô này.

An sinh xã hội

Giới thiệu

Các biện pháp bảo trợ xã hội là nhằm cung cấp lưới an sinh để bảo vệ con người trước đói nghèo và tổn thất hoặc thiếu thu nhập do bệnh tật, khuyết tật hoặc tuổi già.

Ở các nước có thu nhập cao, rất nhiều người được hưởng chế độ bảo trợ xã hội gồm các chế độ phúc lợi hoặc lương hưu, có thể là từ các chương trình của chính phủ hoặc tư nhân hoặc cả hai. Đa số có quyền tiếp cận các dịch vụ y tế do thuế hoặc bảo hiểm chi trả. Ở các nước này, nếu người dân không thể làm việc thì họ cũng không bị rơi vào cảnh đói nghèo nhờ vào các khoản trợ cấp thất nghiệp, trợ cấp thương tật và các dạng hỗ trợ khác. Những người không may bị thương tật do tai nạn nghề nghiệp, hoặc do bệnh tật, các biện pháp bảo trợ xã hội có thể gồm tiền bồi thường, duy trì thu nhập và chi phí chăm sóc. Người khuyết tật có thể nhận rất nhiều dạng hỗ trợ tài chính như hỗ trợ di chuyển hoặc trợ cấp mắt kính. Ở các nước này, các biện pháp an sinh xã hội được thiết kế để đảm bảo tiếp cận hàng hóa và dịch vụ cần thiết để đảm bảo cuộc sống đầy đủ.

Vấn đề này ở các nước thu nhập thấp rất khác nhau tùy thuộc vào sức mạnh của nền kinh tế và nguồn lực của chính phủ, nhưng thông thường rất ít người được hưởng chế độ bảo trợ xã hội. Những người làm công ăn lương trong nền kinh tế chính thức có thể được hưởng tiền lương hưu và các dạng bảo trợ xã hội khác, nhưng đa số người làm việc trong khu vực kinh tế phi chính thức phải vật lộn với cuộc sống vì không có bảo trợ chính thức nào cho trường hợp bị mất thu nhập khi về già, hoặc bị bệnh, hoặc bị thương tật. Hệ thống y tế công thường không đủ đáp ứng, y tế tư thì quá đắt đối với người nghèo. Người khuyết tật thường không thể chi trả cho hầu hết các hỗ trợ và thiết bị cơ bản để giúp họ sống một cuộc sống bình thường hơn.

Do đó hầu hết tất cả mọi người, cả khuyết tật và không khuyết tật, ở các nước có thu nhập thấp phải trông cậy vào các hệ thống bảo trợ xã hội phi chính thức từ gia đình và cộng đồng. Với những người khuyết tật không còn khả năng lao động do khuyết tật nặng thì lựa chọn duy nhất dành cho họ là an sinh xã hội.

Công ước về Quyền của người khuyết tật (3) yêu cầu các quốc gia phải công nhận quyền hưởng bảo trợ xã hội của người khuyết tật mà không bị phân biệt đối xử do tình trạng khuyết tật của họ (Điều 28). Công ước nêu rõ những điểm cần đáp ứng để đảm bảo người khuyết tật được hưởng các quyền này:

- Tiếp cận nước sạch;
- Đảm bảo an ninh lương thực;
- Tiếp cận các dịch vụ, thiết bị và các hỗ trợ khác phù hợp với nhu cầu và khả năng tài chính của người khuyết tật.
- Được hưởng chế độ bảo trợ xã hội và tham gia vào các chương trình xóa đói giảm nghèo;
- Người khuyết tật và gia đình họ nếu thuộc diện nghèo thì có quyền hưởng sự hỗ trợ của Nhà nước từ nguồn ngân sách dành cho người khuyết tật, bao gồm đào tạo, tư vấn, hỗ trợ tài chính đầy đủ và những chăm sóc đặc biệt;

- Được tham gia vào các chương trình hỗ trợ nhà ở công;
- Người khuyết tật được hưởng chế độ nghỉ hưu giống như những người khác.

HỘP 37

Zimbabwe

Con mắt quan sát tỉ mỉ của Opha

Chị Opha là người khuyết tật phải sống nhờ vào xe lăn ở Bulawayo, Zimbabwe. Chị làm nghề bán hoa quả và rau xanh ở chợ, chị tham gia vào 4 nhóm tiết kiệm khác nhau:

- Hội phụ nữ được thành lập bởi một tổ chức phi chính phủ vì người khuyết tật
- Nhóm nhà thờ
- Hội tiết kiệm cá nhân quay vòng
- Hội dân cư

Trong mỗi nhóm, chị đều tham gia một khoản tiết kiệm.

- Ở nhóm phụ nữ, chị góp một khoản tiết kiệm bảo hiểm, trong một “câu lạc bộ tang lễ”. Khi chị qua đời, cô cháu nhỏ sống phụ thuộc sẽ nhận được một khoản tiền để trang trải cho các chi phí an táng và các chi phí khác.
- Ở nhóm nhà thờ, chị tham gia vào nhóm tiết kiệm tập trung cho việc mua sắm đồ đạc trong gia đình.
- Nhóm thứ 3 là một nhóm tiết kiệm kiểu quay vòng ROSCA (xem thêm phần các dịch vụ tài chính, ở trên) cùng với 5 người bạn; chị đã sử dụng số tiền quay vòng để mua buôn thêm hoa quả, qua đó chị tăng được doanh thu của mình.
- Với hội dân cư chị tham gia để đảm bảo các khoản thuế và hóa đơn tiêu dùng và tận dụng khoản dư để cải tạo căn hộ mà chị thuê.

Mặc dù thu nhập từ việc bán hoa quả và rau không nhiều, chị Opha đã chứng minh được rằng thu nhập thấp không nhất thiết sẽ dẫn con người vào cảnh đói nghèo. Thu nhập của chị cùng với việc tham gia các nhóm tiết kiệm đã giúp chị xoay sở tốt cuộc sống của mình và nuôi dạy cô cháu gái học hành đầy đủ. Trong trường hợp Chính phủ không có lưới an sinh xã hội thì các cơ chế hỗ trợ dựa vào cộng đồng như vậy rất có ý nghĩa đối với hàng triệu người khuyết tật ở các quốc gia có thu nhập thấp.

Chị Opha chia sẻ: “Tôi kính Chúa. Tôi không sử dụng tiền một cách bừa bãi. Tôi luôn để ý đến mọi khoản chi tiêu của mình. Tôi kết bạn với khách hàng của mình. Nếu các bạn cho rằng tôi là người thành công thì đó chính là bí kíp của tôi”.

Mục tiêu

Người khuyết tật không có việc làm, do không có khả năng lao động, hoặc nguồn thu nhập từ việc làm của mình không đủ để duy trì cuộc sống thì có quyền hưởng khoản trợ cấp đảm bảo mức sống tối thiểu từ các chương trình bảo trợ xã hội.

Vai trò của PHCNDVCEĐ

Vai trò của PHCNDVCEĐ là tạo điều kiện cho người khuyết tật tiếp cận được các phúc lợi chính thống hoặc phúc lợi xã hội cụ thể và thúc đẩy việc triển khai các biện pháp an sinh xã hội.

Kết quả mong đợi

- Người khuyết tật được tiếp cận các chương trình an sinh xã hội một cách bình đẳng khi bị mất nguồn thu do tuổi già, bệnh tật hoặc thương tật giống như các công dân khác.
- Người khuyết tật không có việc làm, có thu nhập không đủ để đảm bảo cuộc sống, hoặc không có khả năng lao động được hưởng các chế độ bảo trợ xã hội mà chính phủ triển khai.
- Các đơn vị cung cấp dịch vụ xã hội lưu ý và hiểu rõ những khó khăn đặc thù mà người khuyết tật gặp phải và điều chỉnh các dịch vụ của mình để cung cấp một cách phù hợp.
- Các đơn vị an sinh xã hội hợp tác với người khuyết tật thông qua các tổ chức đại diện của người khuyết tật và các đơn vị cung cấp dịch vụ nhằm điều chỉnh cách thức và nội dung làm việc cho phù hợp với những nhu cầu cụ thể của người khuyết tật.

Các khái niệm cơ bản

Các chương trình an sinh xã hội nhằm vào việc đảm bảo tất cả các cá nhân được tham gia chương trình được hưởng mức sống tối thiểu. Các chương trình an sinh xã hội có thể được chia rộng thành chính thức (chính phủ và các tổ chức lớn) và phi chính thức (các chương trình do cộng đồng thực hiện).

Các chương trình chính thức

Khả năng cung cấp các dịch vụ an sinh xã hội chính thức cho người khuyết tật phụ thuộc phần lớn vào tình hình kinh tế và các nguồn lực của chính phủ nước đó. Các hỗ trợ xã hội chính thức có thể nhằm vào đối tượng là những người nghèo và dễ bị tổn thương nói chung thông qua các chương trình xóa đói giảm nghèo, hoặc các chương trình dành riêng cho người khuyết tật.

Các chương trình xóa đói giảm nghèo

Một số ví dụ về các biện pháp đã được triển khai trong các chương trình này, thường là do chính phủ hoặc các tổ chức lớn thực hiện, gồm hỗ trợ về lương thực, hỗ trợ về nhà ở giá thấp, các chương trình trợ cấp tiền mặt có điều kiện và các chương trình việc làm

công tuyển dụng người nghèo theo phương thức làm việc đổi lấy thực phẩm hoặc đổi lấy tiền mặt. Các chương trình như vậy rất phổ biến ở các nước có mức thu nhập thấp và có thể có các chương trình dành riêng cho người khuyết tật.

Các chương trình giảm nghèo không đảm bảo việc làm

Luật người khuyết tật của Ấn Độ quy định các chương trình xóa đói giảm nghèo của chính phủ phải đảm bảo hỗ trợ được ít nhất 3% số người khuyết tật. Tuy nhiên, việc đảm bảo người khuyết tật được tham gia vào các chương trình này thường không được thực hiện tốt. Năm 2005, Ấn Độ đã thông qua Luật đảm bảo việc làm cho nông thôn (NREGS) trong đó có quy định tất cả các hộ ở nông thôn được hưởng 100 ngày có việc làm đảm bảo với mức lương tối thiểu theo quy định của pháp luật hoặc sẽ được hưởng một khoản trợ cấp tương ứng trong trường hợp sau 15 ngày đăng ký họ không có được việc làm. Luật này, với quy định đảm bảo có được việc làm hưởng lương, nhằm tạo ra biện pháp bảo vệ quyền có việc làm theo quy định của Hiến pháp, điều này chính là cơ sở để đảm bảo thực hiện quyền có đủ lương thực để sống.

Tuy nhiên, luật này không có điều khoản quy định 3% việc làm cho người khuyết tật theo như quy định của Luật người khuyết tật. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng, thực tế triển khai luật NREGS đã xuất hiện hiện tượng phân biệt đối xử nghiêm trọng về giai tầng xã hội, giới tính và tàn tật (1).

Các chương trình trợ giúp xã hội

Các biện pháp trợ giúp xã hội là những hoạt động giải cứu cơ bản dành cho những người không có khả năng kiếm sống trong điều kiện thị trường tự do. Hỗ trợ thất nghiệp, trợ cấp khuyết tật và lương hưu là những biện pháp thuộc dạng này. Trong các biện pháp an sinh xã hội, trợ giúp xã hội thường thấy ở các nước có mức thu nhập cao, và hiếm gặp ở các nước có mức thu nhập thấp. Tương tự như vậy, các chi phí phụ trội dành cho người khuyết tật (như chi phí chăm sóc, di chuyển, điều chỉnh cơ sở vật chất cho phù hợp với người khuyết tật, v.v...) có thể được đáp ứng bởi các chương trình trợ giúp xã hội ở các nước có mức thu nhập cao, và hiếm gặp ở các nước có mức thu nhập thấp.

Một số nước quá nghèo không trợ giúp trực tiếp dành cho người khuyết tật. Các nước khác (như Afghanistan, Nepal, Yemen) triển khai chương trình trợ cấp tiền mặt cho một số nhóm đối tượng người khuyết tật nhất định, nhưng chỉ dừng ở mức danh nghĩa. Ngược lại, ở các nước có nền kinh tế chính thức hùng mạnh hơn và có hệ thống thu thuế thường xuyên như Nam Phi, Brazil lại có thể hỗ trợ các gia đình đảm bảo cuộc sống. Những thách thức trong việc triển khai các chương trình này ở các nước nghèo bao gồm:

- Số liệu thống kê về người khuyết tật ở các nước có mức thu nhập thấp thường không đáng tin cậy, hầu hết các chính phủ có triển khai hỗ trợ chỉ sử dụng con số 1% hoặc dưới 1% - thấp hơn số người khuyết tật thực tế rất nhiều.
- Mức hỗ trợ có khi còn thấp hơn cả chi phí đi lại để nhận hỗ trợ.

- Rất nhiều người khuyết tật nghèo sinh sống tại các khu vực vùng sâu vùng xa không biết về các chương trình này, hoặc không thể tiếp cận được các phúc lợi theo quy định họ được hưởng.

HỘP 39

Yemen

Cơ chế cấp tiền mặt

Tại Yemen, Quỹ phúc lợi xã hội do Bộ Xã hội và Lao động quản lý là một cơ chế trợ cấp tiền mặt có điều kiện cho các nhóm yếu thế trong xã hội, gồm các hộ gia đình do phụ nữ làm chủ hộ, người khuyết tật và trẻ mồ côi. Theo lý thuyết thì tất cả những người thuộc các diện này đều được hưởng một khoản trợ cấp hàng tháng. Tuy nhiên có rất ít người biết đến chương trình này và số cá nhân được hưởng trợ cấp rất ít. Các điểm trả trợ cấp thường đặt ở các trung tâm đô thị và việc đến đó để nhận trợ cấp rất tốn kém với những người ở các khu vực nông thôn.

Các chương trình bồi thường cho lao động

Với một số ít người có việc làm thuộc khu vực kinh tế chính thức, các chương trình bồi thường lao động khi xảy ra tai nạn tại nơi làm việc hoặc các bệnh nghề nghiệp. Các chương trình này thường được cấp kinh phí từ nguồn bảo hiểm xã hội bắt buộc.

Ở một số nước, khoản đóng góp an sinh xã hội được thực hiện thông qua các quỹ quốc gia – các chương trình tiết kiệm bắt buộc dành cho người lao động sẽ tạo ra những phúc lợi như chi phí y tế, thương tật, tuổi già và các rủi ro khác. Giống như các chương trình bảo hiểm xã hội, người lao động chỉ được chi trả nếu họ làm việc ở khu vực kinh tế chính thức.

Các chương trình phi chính thức

Vì rất ít người khuyết tật ở các nước có thu nhập thấp có được việc làm chính thức, và các chương trình phúc lợi chỉ mang tính danh nghĩa hoặc không đủ đáp ứng nhu cầu, người khuyết tật phải dựa vào các biện pháp phi chính thức để tồn tại trong các tình huống mất việc làm, bệnh tật, thương tật và già yếu. Các giải pháp đó gồm:

- Hỗ trợ cá nhân hoặc gia đình;
- Các nhóm hoặc hiệp hội hỗ trợ cộng đồng;
- Các nhóm tự lực;
- Các chương trình tài chính vi mô.

Hỗ trợ gia đình

Hầu hết mọi người ở các nước có thu nhập thấp, gia đình vẫn là nguồn hỗ trợ chủ đạo trong suốt cuộc đời. Gia đình thường có khuynh hướng là một đơn vị kinh tế gắn kết hơn rất nhiều so với ở các nước có thu nhập cao. Tuy nhiên, do việc đóng góp kinh tế đóng vai trò quan trọng, nên người khuyết tật thường bị kì thị, phân biệt đối xử trong chính gia đình mình nếu họ không có đóng góp gì về kinh tế. Các chương trình PHCNDVCD có chức năng tiếp cận các gia đình và cần phải giúp cả người khuyết tật lẫn gia đình họ hiểu được làm cách nào để người khuyết tật có thể có những đóng góp tốt nhất.

Các tổ chức hoặc hiệp hội hỗ trợ cộng đồng

Các tổ chức từ thiện, các tổ chức tôn giáo và dựa vào cộng đồng có thể có những hỗ trợ đột xuất hoặc chương trình hỗ trợ có hệ thống dành cho đối tượng dễ bị tổn thương, bao gồm người khuyết tật. Họ có thể hỗ trợ mua xe lăn và các thiết bị hỗ trợ khác, và là những đồng minh tiềm năng và những nguồn hữu dụng cho các chương trình PHCNDVCD.

Các nhóm tự lực

Các nhóm tự lực được thành lập nhằm tạo ra cơ chế tiết kiệm và hỗ trợ lẫn nhau là một mô hình bảo trợ xã hội hiệu quả dành cho người khuyết tật ở các cộng đồng nghèo. Hầu hết ở dưới dạng ROSCA (xem thêm phần Các dịch vụ tài chính).

Các mô hình nhóm tiết kiệm khác có các mục tiêu giới hạn hơn. Một số phụ nữ hình thành nhóm tiết kiệm để mua các vật dụng gia đình, hoặc sửa chữa nhà cửa, hoặc lập quỹ tử tuất. Các nhóm này thường hoàn toàn kiểm soát được các nguồn lực của mình.

Lợi ích của các nhóm tự lực là tất cả số tiền có được đến từ các thành viên, không phải là từ bên ngoài. Các nhóm tự lực là một công cụ hữu ích cho việc gây dựng một nguồn vốn xã hội tự lập. Các chương trình PHCNDVCD ở Ấn Độ, đặc biệt, sử dụng phương pháp hình thành nhóm như là chiến lược chính để tiếp cận người khuyết tật và giúp đỡ họ vượt qua đói nghèo. Ở các nước khác, các nhóm tự lực không được phát triển và các chương trình PHCNDVCD có thể đóng vai trò chủ đạo trong việc xây dựng các nhóm này.

Các chương trình bảo hiểm vi mô

Do không có các chương trình an sinh xã hội chính thống, rất nhiều cộng đồng ở các nước có thu nhập thấp đã tổ chức các chương trình bảo hiểm vi mô để hỗ trợ các nhu cầu về an sinh và tiếp cận các dịch vụ xã hội và quản lý rủi ro. Các chương trình tự nguyện này được tổ chức bởi công đoàn, các thành phố, các công ty bảo hiểm tư nhân, các tổ chức tài chính vi mô, các nhà cung cấp dịch vụ y tế, các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức dựa vào cộng đồng và các tổ chức y tế. Các hộ gia đình nộp một khoản phí bảo hiểm nhỏ để nhận bảo hiểm hạn chế trong trường hợp mất mát, bệnh tật, tai nạn và tàn tật. Các chương trình này có thể hoạt động như những chương trình bảo hiểm cá nhân, nhưng thường là các chương trình nhóm, trong đó rủi ro được san sẻ - các thành viên gặp khó khăn được hỗ trợ bởi các thành viên không cần sử dụng đến bảo hiểm ở thời điểm đó. Các thành viên thường tham gia vào việc quyết định và có ảnh hưởng đối với hoạt động của chương trình của mình. Các chương trình như vậy đôi khi được chính phủ hậu thuẫn, như cấp vốn, miễn thuế, hoặc đưa ra quy định về mặt luật pháp để tạo cơ sở pháp lý cho các hoạt động này.

HỘP 40

Benin

Một chương trình tài chính vi mô hợp tác giành cho phụ nữ

Hiệp hội d'Entraide des Femmes (ASSEF) là một hợp tác xã tài chính vi mô ở Benin cung cấp các dịch vụ cho các phụ nữ nghèo ở trong vùng và các vùng lân cận một khoản vốn. Chương trình bảo hiểm y tế vi mô của Hiệp hội này đã tạo thuận lợi cho những người bệnh được đảm bảo chăm sóc bởi các đơn vị y tế, với một khoản chi phí do chương trình bảo hiểm và bệnh nhân cùng trả cho tất cả các dịch vụ y tế.

Các thách thức trong việc triển khai công tác bảo trợ xã hội

Dù đó là hình thức bảo trợ xã hội dạng gì, thì một khó khăn là việc xác định đối tượng và cách thức thực hiện. Ai là người khuyết tật và ai cần được hưởng chính sách trợ giúp xã hội đặc biệt? Sự khác biệt giữa quyền và sự từ thiện trong tình huống này là gì? Liệu bảo trợ xã hội có phù hợp với lý tưởng là không có sự lệ thuộc hay không?

Các chương trình PHCNDVCD có trách nhiệm giải quyết vấn đề này và có tác động vào những kết quả đầu ra; cùng với các tổ chức vì người khuyết tật, các chương trình PHCNDVCD cần phải đóng vai trò xúc tác, kích thích, cung cấp thông tin, vận động hành lang và hướng dẫn cụ thể. Nếu không làm được điều này, những người có nguy cơ khuyết tật sẽ bị lãng quên trong các chính sách bảo trợ xã hội thiết kế nhằm loại bỏ đói nghèo cùng cực.

Các hoạt động đề xuất

Trong tất cả các hoạt động được gọi ý dưới đây, các chương trình PHCNDVCD nên phối hợp với người khuyết tật và các tổ chức của họ.

Đảm bảo rằng người khuyết tật được nằm trong nhóm đối tượng của các dịch vụ được cung cấp

Bảo trợ xã hội là một yếu tố không thể tách rời của một phương pháp tiếp cận toàn diện về vấn đề khuyết tật. Các chương trình PHCNDVCD cần phối hợp với các tổ chức của người khuyết tật để đảm bảo rằng tất cả người khuyết tật được tham gia vào các biện pháp bảo trợ xã hội hiện có, bất kể các dịch vụ đó được cung cấp thông qua một hệ thống an sinh xã hội, một chương trình hỗ trợ xã hội hay một chương trình tự phát. Để làm được điều này một cách hiệu quả, các chương trình PHCNDVCD cần phải:

- Có thông tin đầy đủ về các chính sách theo quy định của pháp luật như quyền của người lao động và những chế độ mà người khuyết tật có thể đòi hỏi, như những hỗ trợ bằng phương tiện đi lại, đi học, đào tạo, viện trợ và các thiết bị;
- Đảm bảo rằng tất cả người khuyết tật được tham gia chương trình sẽ có ý thức về quyền lợi của họ và cách để có được những điều kiện theo quy định;
- Xây dựng một cơ sở dữ liệu gồm các thông tin về tất cả các chương trình an sinh xã hội và trợ giúp xã hội ở cả cấp quốc gia và địa phương và đảm bảo tất cả người khuyết tật có thể tiếp cận được nguồn thông tin này; cơ sở dữ liệu này cần bao gồm các tiêu chí lựa chọn, cách thức áp dụng và các phúc lợi tương ứng là gì;
- Hỗ trợ các tổ chức của người khuyết tật và các tổ chức mẹ thiết lập đầu mối liên lạc và quan hệ đối tác với các chương trình, dịch vụ an sinh và trợ giúp xã hội chính thống để đảm bảo rằng họ hiểu và điều chỉnh các hoạt động của mình cho phù hợp với nhu cầu cụ thể của người khuyết tật;
- Tham gia cùng với những người hoạt động xã hội vì người khuyết tật và vận động cung cấp thêm các quyền lợi cho người khuyết tật

Hỗ trợ tiếp cận lương thực, nước, và cơ sở vệ sinh cho người khuyết tật

Các chương trình PHCNDVCD cần tìm hiểu các chương trình và dịch vụ đã có sẵn để đảm bảo các gia đình được cung cấp đầy đủ lương thực, nước và công việc để đảm bảo rằng những yêu cầu cụ thể của người có các loại khuyết tật khác nhau được tính đến. Công việc này có thể được thực hiện qua việc phối hợp với các tổ chức của người khuyết tật. Nhà vệ sinh luôn là một vấn đề lớn ở các nước đang phát triển, rất nhiều người không có nhà vệ sinh ở trong nhà và thường phải đi vệ sinh ở ngoài môi trường. Điều này rất khó khăn đối với người khuyết tật, đặc biệt là phụ nữ khuyết tật. Các chương trình PHCNDVCD cần làm việc với các nhà chức trách địa phương hỗ trợ xây dựng nhà vệ sinh và đường cấp nước.

Đảm bảo chỗ ở và khả năng tiếp cận

Chi phí thuê một chỗ ở phù hợp cho người khuyết tật có thể tốn kém hơn so với người bình thường, (bởi vì, ví dụ, có thể họ cần phải thuê phòng ở tầng trệt), thêm vào đó là các chi phí sinh hoạt hàng ngày của người vốn có nguồn thu nhập hạn chế. Người khuyết tật thường bị phân biệt đối xử trong việc cung cấp nhà ở. Các chương trình PHCNDVCD cần chú ý đến vấn đề này và vận động các quan chức liên quan đảm bảo sự bình đẳng về cơ hội và đối xử đối với người khuyết tật và gia đình họ.

Chỗ ở phù hợp cũng là một vấn đề khi các cá nhân khuyết tật rời nhà để tham gia đào tạo, tìm kiếm việc làm hoặc khởi sự công việc kinh doanh nhỏ ở một địa điểm khác. Người khuyết tật có thể không sử dụng được chỗ ở có sẵn vì không được thiết kế phù hợp. Các chương trình PHCNDVCD cần hiểu rõ đặc thù về nhu cầu tiếp cận của các cá nhân khuyết tật và phối hợp chặt chẽ với các cơ quan công và tư để tạo thuận lợi tìm những nơi ở thích hợp. Khi có kế hoạch xây dựng nhà công thì cần phải có các biện pháp để đảm bảo khu nhà đó phù hợp với sự tiếp cận của người khuyết tật, chi phí phù hợp, và được xây dựng phù hợp cho người khuyết tật tham gia một cách thuận tiện và đầy đủ trong cộng đồng của mình.

Đảm bảo tiếp cận chăm sóc y tế và thiết bị hỗ trợ

Người khuyết tật cần tiếp cận được các dịch vụ chăm sóc y tế một cách bình đẳng với những người không khuyết tật. Một số người khuyết tật cần có sự chăm sóc y tế đặc biệt dành cho tình trạng sức khỏe/sự khuyết tật của họ (ví dụ thuốc chống động kinh). Họ cũng có thể cần đến các thiết bị hỗ trợ (xem thêm phần Y tế).

Các chương trình PHCNDVCD cần tìm hiểu trong vùng, nơi nào có các dịch vụ y tế và các thiết bị hỗ trợ và thông tin cho người khuyết tật và gia đình họ. Có một số trường hợp, các chương trình PHCNDVCD sẽ bố trí trực tiếp hoặc tạo thuận lợi cho việc cung cấp dịch vụ chăm sóc hoặc các thiết bị hỗ trợ phù hợp. Nếu các tổ chức chính phủ hoặc phi chính phủ cung cấp các thiết bị này thì các chương trình PHCNDVCD cần phải thông tin đầy đủ cho người khuyết tật được biết.

Một chương trình PHCNDVCD ở một vùng quê của Peru đã phát hiện ra rằng hầu hết các bà mẹ của trẻ khuyết tật đã không mang con mình tới các trung tâm y tế để khám sức khỏe hoặc khám bệnh khi trẻ ốm. Chương trình đã giúp các bà mẹ đưa những đứa con khuyết tật của mình tới khám bệnh miễn phí theo một chương trình y tế quốc gia dành cho trẻ em. Chương trình PHCNDVCD này đã đóng vai trò cầu nối giữa bên cung cấp dịch vụ y tế và gia đình trẻ khuyết tật.

HỘP 41

Peru

Giúp các bà mẹ cho con tham gia vào các chương trình chăm sóc sức khỏe

Một chương trình PHCNDVCD ở một miền quê Peru đã phát hiện ra rằng hầu hết các bà mẹ có con khuyết tật đã không đưa trẻ đến các trung tâm y tế để kiểm tra sức khỏe hoặc mỗi khi đứa trẻ bị ốm. Chương trình này đã giúp các bà mẹ đưa con em khuyết tật tham gia vào các chương trình quốc gia về chăm sóc sức khỏe miễn phí cho trẻ em. Chương trình PHCNDVCD này đã tạo nên một cầu nối giữa những người cung cấp dịch vụ và các gia đình có con em khuyết tật.

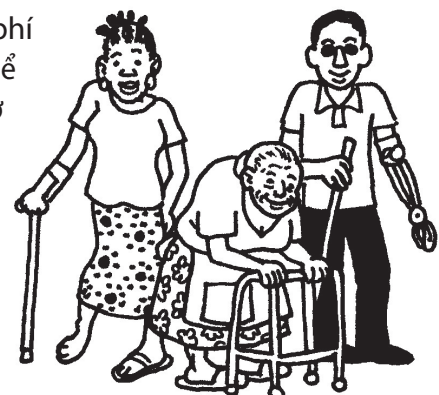

Đảm bảo trợ giúp cá nhân khi cần thiết

Một số người khuyết tật có thể cần có sự trợ giúp cá nhân trong chăm sóc và hỗ trợ hàng ngày. Hỗ trợ cá nhân có thể đến từ cộng đồng những người tình nguyện, thường là các thành viên trong gia đình được huấn luyện để làm công việc này. Ở những nơi có các tổ chức của người khuyết tật và tổ chức phi chính phủ huấn luyện hỗ trợ cá nhân, các chương trình PHCNDVCD có vai trò trung tâm trong việc tổ chức loại tập huấn này. Một yếu tố chủ đạo trong việc hỗ trợ cá nhân là người khuyết tật phải được lựa chọn người hỗ trợ cho mình (xem thêm phần Xã hội: Hỗ trợ cá nhân).

Đảm bảo các chi phí liên quan đến khuyết tật được đáp ứng khi cần

Ở một số nước, chính phủ cấp một khoản phụ cấp để trang trải cho các chi phí liên quan đến khuyết tật mà người khuyết tật có thể phải cần đến ngoài các chi phí sinh hoạt hàng ngày. Các chi phí bổ sung đó có thể là chi phí đi lại, nhà ở phù hợp, các thiết bị phụ trợ hoặc điều chỉnh thiết bị, máy móc cho phù hợp. Các chi phí này cũng bao gồm chi phí mất thu nhập của những người chăm sóc tự nguyện, ở đây chủ yếu là phụ nữ. Các chi phí này cần phải được đáp ứng nếu người khuyết tật tham gia đầy đủ vào đời sống gia đình và cộng đồng, nhưng

thực tế là rất khó đáp ứng các chi phí này nếu người khuyết tật và gia đình họ vốn đã thuộc diện nghèo.

Ở những nơi có chính sách hỗ trợ đó, các chương trình PHCNDVCD cần phải biết rõ về các chính sách này và thông báo cho người khuyết tật và hỗ trợ họ tận dụng nguồn này. Có sự tiếp cận với loại hình hỗ trợ này có thể tạo ra sự khác biệt giữa việc loại trừ hoặc hoà nhập, giữa tham gia một phần và tham gia đầy đủ vào cộng đồng và xã hội.

Tài liệu tham khảo

1. *Phân biệt đối xử (Việc làm và Nghề nghiệp) Công ước, 1958 (Số 111)*. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 1958 (www.ilo.org/ilolex/english/convdisp1.htm, truy cập 15/05/2010).
2. *Phục hồi chức năng nghề và việc làm (Người khuyết tật) Công ước, 1983 (Số.159)* Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 1983 (www.ilo.org/ilolex/english/convdisp1.htm, truy cập 15/05/2010)
3. *Tuyên ngôn của Người Khuyết tật*. New York, United Nations, 2006 (www.un.org/disabilities/, accessed 30 March 2010).
4. *PHCNDVCD: Một chiến lược cho phục hồi chức năng, bình đẳng hóa về cơ hội, giảm đói nghèo và hòa nhập xã hội cho người khuyết tật (các văn kiện tuyên bố chung của ILO, UNESCO, WHO)*. ILO/UNESCO/WHO, 1994-2004 (văn kiện 2004 được tham khảo tại: www.who.int/disabilities/publications/cbr/en/index.html, truy cập 30/03/2010)
5. *Việc làm bền vững*. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế (không đề ngày tháng) (www.ilo.org/global/Themes/Decentwork/lang--en/index.htm, truy cập 15/05/2010)
6. *Chương trình việc làm ở khu vực nông thôn của Ấn Độ gặp khó khăn do kỳ thị*. Một thế giới Nam Á, 2006 (<http://southasia.oneworld.net/>, truy cập 15/05/2010)

Khuyến nghị đọc thêm

Đạt được các cơ hội việc làm bình đẳng cho người khuyết tật thông qua hệ thống pháp luật. Hướng dẫn. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2007.

Albu M. *Tăng cường quyền năng kinh tế cho người khuyết tật: bài học từ miền Bắc Uganda về xây dựng thị trường cho các dịch vụ phát triển kỹ năng dựa vào doanh nghiệp*. Moreton-in-Marsh, Phát triển Doanh nghiệp APT, 2005.

Hỗ trợ người khuyết tật tìm việc làm: một cuốn sách nguồn cho những người đào tạo nhân viên dịch vụ việc làm. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2004.

Carney D. *Các phương pháp tiếp cận sinh kế bền vững: Tiến trình và các khả năng thay đổi*. Luân đôn, Vụ Phát triển Quốc tế, 2002 (www.eldis.org/vfile/upload/1/document/0812/SLA_Progress.pdf, truy cập 22/05/2010).

CGAP Cổng tài chính vi mô: (www.microfinancegateway.org, truy cập 22/05/2010).

Churchill C, Frankiewicz C. *Giúp tài chính vi mô hiệu quả: quản lý để cải thiện hoạt động*. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2006.

Việc làm bền vững và các chiến lược xóa đói giảm nghèo (PRS): Cuốn cẩm nang tham khảo cho nhân viên và người ủy thác của ILO. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2005 (www.ilo.org/dyn/infoecon/docs/627/F286029509/DecentWork-PRSstext.pdf, truy cập 22/05/2010).

Làm kinh doanh ở Addis Ababa: nghiên cứu về các doanh nhân nữ khuyết tật ở Ê-ti-ô-pi-a. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_106562.pdf, truy cập 22/05/2010).

Làm kinh doanh ở Tigray: nghiên cứu về các doanh nhân nữ khuyết tật ở Ê-ti-ô-pi-a. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_106563.pdf, truy cập 22/05/2010).

Dudzik P, McLeod D. *Bao gồm nhóm yếu thế nhất: các quỹ xã hội và người khuyết tật* (Tài liệu Thảo luận về An sinh Xã hội Số. 0023). Washington, DC, Ngân hàng Thế giới, 2000 (<http://siteresources.worldbank.org/SOCIALPROTECTION/Resources/SP-Discussion-papers/Disability-DP/0023.pdf>, truy cập 22/05/2010).

Điển hình tốt về hòa nhập kinh tế cho Người khuyết tật ở các nước đang phát triển: các cơ chế xây dựng quỹ cho các doanh nghiệp tư nhân. Luân đôn, Tổ chức Người khuyết tật Quốc tế, 2006 (www.handicap-international.org/uploads/media/goodpractices-GB-2coul.PDF, truy cập 22/05/2010).

Đảm bảo quỹ cho các doanh nghiệp nhỏ: một cuốn cẩm nang cho các nhà quản lý đảm bảo quỹ. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2004 (www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2004/104B09_435_engl.pdf, truy cập 22/05/2010).

Harris C. *Việc làm tự thân cho người khuyết tật ở các nước phát triển. Thế giới khuyết tật*, 2003, 21:Tháng 11-12 (www.disabilityworld.org/11-12_03/employment/selfemployment.shtml, truy cập 22/05/2010).

Heron R. *Phân tích công việc và việc làm: hướng dẫn cách xác định công việc cho người khuyết tật.* Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2005 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_111484.pdf, truy cập 22/05/2010).

Heron R, Murray B. *Hỗ trợ người khuyết tật tìm việc: hướng dẫn thực dụng – Phiên bản Châu Á-Thái Bình Dương*, Tái bản lần 2 Bangkok, Văn phòng Lao động Quốc tế, 2003 (www.ilo.org/skills/what/pubs/lang-en/docName--WCMS_106577/index.htm, truy cập 22/05/2010).

Khuyến nghị về Phát triển nguồn nhân lực, 2004 (Số. 195). Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2005 (www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?R195, truy cập 22/05/2010).

Hussein K. *Các các tiếp cận sinh kế được so sánh: Một bản rà soát thực trạng của nhiều cơ quan*. Luân đôn, Cơ quan Phát triển Quốc tế, 2002 (www.eldis.org/vfile/upload/1/document/0812/LAC.pdf, truy cập 22/05/2010).

Johanson R, Adams A. *Phát triển kỹ năng ở các nước châu Phi cận Sahara.* Washington, DC, Ngân hàng Thế giới, 2004 (<http://info.worldbank.org/etools/docs/library/235731/Skills%20Development%20in%20Sub%20Saharan%20Africa.pdf>, truy cập 22/05/2010).

Karlsson L. *Làm thế nào để khởi đầu một doanh nghiệp nhỏ: một cuốn cẩm nang cho cán bộ làm công tác cộng đồng hỗ trợ người khuyết tật.* Geneva, Văn phòng Lao động Quốc tế, 1992 (có thể mua tại www.ilo.org/global/What_we_do/Publications/ILOBookstore/Orderonline/Books/lang--en/docName--WCMS_PUBL_9221096092_EN/index.htm, truy cập 22/05/2010). Các bản sách có thể được tìm thấy tại Cơ quan Kỹ năng và Cơ quan giải quyết việc làm, ILO, Geneva).

Mersland R. *Tín dụng vi mô cho người khuyết tật kinh doanh tự thân ở các nước đang phát triển.* Mạng lưới Nghiên cứu Khoa học Xã hội (SSRN), 2005 (<http://ssrn.com/abstract=970519>, truy cập 22/05/2010).

Trung tâm bảo hiểm vi mô: (www.microinsurancecentre.org, truy cập 22/05/2010).

Mitra S. *Khuyết tật và lưới an sinh ở các nước đang phát triển* (Tài liệu Thảo luận về An sinh Xã hội Số 0509). Washington, DC, Ngân hàng Thế giới, 2005 (<http://siteresources.worldbank.org/SOCIALPROTECTION/Resources/0509.pdf>, truy cập 22/05/2010).

Tiến lên phía trước: hướng tới việc làm bền vững cho người khuyết tật. Ví dụ về các điển hình tốt trong đào tạo nghề và việc làm ở Châu Á Thái Bình Dương. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2003 (www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2003/103B09_417_engl.pdf, truy cập 22/05/2010).

Murray B, Heron R. *Hỗ trợ người khuyết tật tìm việc: hướng dẫn thực dụng* – Phiên bản của Ca-ri-bê, Tái bản lần 2. Cảng Tây Ban Nha, Văn phòng Lao động Quốc tế, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_113832.pdf, truy cập 22/05/2010).

Nghi thức tùy chọn cho Công ước về Quyền của Người khuyết tật. New York, Liên Hợp Quốc, 2006 (www.un.org/disabilities/convention/optprotocol.shtml, truy cập 22/05/2010).

O'Reilly A. *Quyền đối với việc làm bền vững cho người khuyết tật*. Geneva, Văn phòng Lao động Quốc tế, 2007 (www.ilo.org/public/english/region/ampro/cinterfor/news/rightto.pdf, truy cập 22/05/2010).

Người khuyết tật. Hướng đi tới việc làm bền vững. Báo cáo của Hội thảo Ba bên, Malawi, Lilongwe, 16-17, Tháng 5, 2006. Geneva, Văn phòng Lao động Quốc tế, 2007 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_107785.pdf, truy cập 22/05/2010).

Perry DA. *Khả năng có việc làm: một hướng dẫn nguồn về khuyết tật cho chủ sử dụng lao động ở Châu Á-Thái Bình Dương*. Bangkok, Văn phòng Lao động Quốc tế, 2007 (http://bravo.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_bk_pb_98_en.pdf, truy cập 22/05/2010).

Nghị quyết và các kết luận liên quan đến việc làm bền vững và nền kinh tế phi chính thức (Tài liệu ILC90-PR25-292-En.Doc). Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_gb_298_esp_4_en.pdf, truy cập 22/05/2010).

Roth J, McCord M, Liber D. *Tình hình về bảo hiểm vi mô tại 100 quốc gia nghèo nhất thế giới*. Appleton, WI, Trung tâm Bảo hiểm Vi mô, 2007 (www.microinsurancecentre.org/UploadDocuments/Landscape%20study%20paper.pdf, truy cập 22/05/2010).

Phát triển kỹ năng thông qua PHCNDVCD. Một hướng dẫn về điển hình tốt. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2008 (www.ilo.org/skills/what/pubs/lang--en/nextRow--41/index.htm, truy cập 22/05/2010)

Các chiến lược để đạt được các kỹ năng và việc làm cho người khuyết tật ở Nam Phi. Báo cáo Tổng hợp – Malawi, Nam Phi, Zambia. Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2007 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_107784.pdf, truy cập 22/05/2010)

Giáo dục và đào tạo kỹ thuật và nghề cho thế kỷ 21:: UNESCO and Khuyến nghị của ILO. Paris, UNESCO/ILO, 2002 (<http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001260/126050e.pdf>, truy cập 22/05/2010)

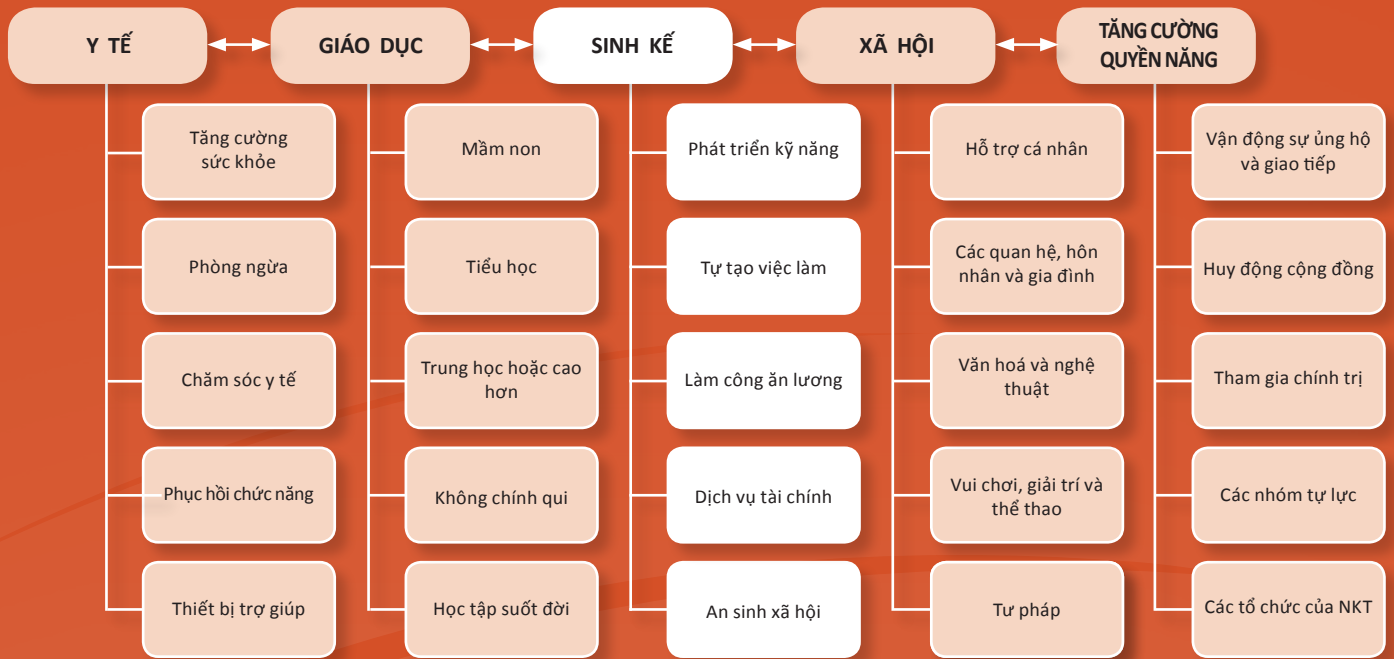
Đào tạo và đạt được các kỹ năng trong khu vực phi chính thức: Cơ sở Lý luận (Chương trình InFocus về Kỹ năng, Kiến thức và Tài liệu về Kỹ năng hành nghề Số 9). Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_104010.pdf, truy cập ngày 22/05/2010).

Đào tạo cho việc làm trong khu vực phi chính thức: bằng chứng mới từ Kenya, Tanzania và Uganda (Chương trình InFocus về Kỹ năng, Kiến thức và Tài liệu về Kỹ năng hành nghề Số 11). Geneva, Tổ chức Lao động Quốc tế, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_103995.pdf, truy cập ngày 22/05/2010).

Van Adams A, Middleton J, Ziderman A. *Kỹ năng tạo năng suất: giáo dục và đào tạo nghề ở các nước đang phát triển*. New York, Oxford University Press/Ngân hàng Thế giới, 1993 (www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/07/19/000009265_3970128105228/Rendered/PDF/multi_page.pdf, truy cập ngày 22/05/2010).

Vargas Zuñiga F. *Các kỹ năng chính và việc học tập suốt đời: ba quan điểm về những chủ đề này ở châu Mỹ Latinh và vùng Ca-ri-bê*. Montevideo, Văn phòng Lao động Quốc tế/CINTERFOR, 2005 (www.ilo.org/public/english/region/ampro/cinterfor/publ/vargas/index.htm, truy cập ngày 22/05/2010).

MA TRẬN PHCNDCVĐ

BAN ĐIỀU PHỐI CÁC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ
NGƯỜI KHUYẾT TẬT VIỆT NAM

TỔ CHỨC CARITAS - CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
CARITAS GERMANY